

Praktický sprievodca

rôznymi formami pomoci pre rodiny s dieťaťom
so zdravotným postihnutím

Názov publikácie: Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

Autor: Lýdia Brichtová

Grafický dizajn: Mona Múza

Jazykové korektúry: Zuzana Mojžišová

Vydala: SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien

Realizované vďaka podpore dánskej nadácie VELUX.

Praktický sprievodca

rôznymi formami pomoci pre rodiny s dieťaťom
so zdravotným postihnutím

soc̣a

Bratislava, 2017

Obsah

1	Štátna sociálna podpora	7
	1.1 Rodičovský príspevok	8
	1.2 Príspevok na starostlivosť o dieťa.....	10
	1.3 Príplatok k prídavku na dieťa	11
2	Dôchodkové a zdravotné poistenie	12
3	Sociálna pomoc	15
	3.1 Hmotná núdza a dieťa so zdravotným postihnutím	16
	3.2 Príspevok na nezaopatrené dieťa	17
	3.3 Príspevok na bývanie.....	18
	3.4 Ochranný príspevok.....	18
	3.5 Aktivačný príspevok.....	19

4	Peňažné príspevky na kompenzáciu pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím...	21
4.1	Občan s ťažkým zdravotným postihnutím.....	22
4.2	Ako prebieha konanie o peňažných príspevkoch?.....	22
4.3	Čo má obsahovať žiadosť o peňažný príspevok?.....	22
4.4	Kto a ako posudzuje občana pre účely peňažných príspevkov na kompenzáciu	23
4.5	Preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím a preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (s červeným pásom)	25
4.6	Druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu.....	26
4.6.1	Peňažný príspevok na osobnú asistenciu (OA).....	26
4.6.2	Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (OMV)	28
4.6.3	Peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla.....	31
4.6.4	Peňažný príspevok na prepravu.....	31
4.6.5	Peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu (RD) alebo garáže ...	32
4.6.6	Peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia.....	34
4.6.7	Peňažný príspevok na opravu pomôcky, opravu úpravy pomôcky a opravu zdvíhacieho zariadenia.....	34
4.6.8	Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na hygienu a opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia	35
4.6.9	Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie	36
4.6.10	Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na prevádzku osobného motorového vozidla	37
4.6.11	Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom.....	37
4.6.12	Peňažný príspevok na opatrovanie	37
4.6.13	Zisťovanie a posudzovanie príjmu a majetku občana s ťažkým zdravotným postihnutím pre účely peňažných príspevkov	40
5	Pomôcky poskytované v oblasti kompenzácie a v oblasti zdravotnej starostlivosti ...	42
5.1	Pomôcky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.....	43
5.2	Zdravotnícke pomôcky poskytované z verejného zdravotného poistenia	46

6	Sociálne služby	48
6.1	Druhy sociálnych služieb.....	51
6.1.1	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného a pracovného života.....	51
6.1.2	Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	52
6.1.3	Služba včasnej intervencie	52
6.1.4	Opatrovateľská služba	53
6.1.5	Prepravná služba.....	54
6.1.6	Sprievodcovská a predčitateľská služba (sprievod pri základných sociálnych aktivitách a pomoc pri komunikácii)	54
6.1.7	Tlmočnická služba	54
6.1.8	Sprostredkovanie tlmočnickej služby (agentúra tlmočnickej služby) a sprostredkovanie osobnej asistencie (agentúra osobnej asistencie).....	54
6.1.9	Požičiavanie pomôcok	55
6.1.10	Denný stacionár	55
6.1.11	Zariadenie podporovaného bývania.....	55
6.1.12	Zariadenie opatrovateľskej služby	56
6.1.13	Rehabilitačné stredisko	56
6.1.14	Domov sociálnych služieb.....	56
6.1.15	Špecializované zariadenie	56
6.1.16	Odlahčovací služba.....	57
6.1.17	Podpora samostatného bývania.....	57
6.2	Zdravotná a sociálna posudková činnosť pre účely sociálnych služieb	58
6.3	Úhrada za sociálnu službu	60
6.4	Zmluva o poskytovaní sociálnej služby.....	62
7	Zoznam vybraných právnych predpisov	63

Milí rodičia, starí rodičia, príbuzní a priatelia,

uvedomujeme si, že nie je vždy jednoduché vyznať sa v spleti rôznych zákonov a ich paragrafov, a preto vám ponúkame v tejto útlej príručke informácie o rôznych druhoch **dávok, príspevkov a služieb pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím**. Poskytnuté informácie by vám mali pomôcť odpovedať si na rôzne otázky, ktoré súvisia s tým, aké podmienky musí splniť vaše dieťa pri poskytovaní dávok, príspevkov a služieb, aká je ich výška, kde a koho o ne môžete požiadať, ako prebieha posudzovanie dieťaťa a kto ho posúdi pre účely rôznej pomoci. Dúfame, že táto publikácia sa stane vašim pomocníkom pri uplatňovaní práv vášho dieťa so zdravotným postihnutím, a to aj pri vybavovaní na príslušných úradoch.

Príručka je rozdelená na niekoľko častí podľa oblasti sociálnej ochrany či pomoci. Všetky vám postupne predstavíme.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

1 Štátna sociálna podpora

Štátna sociálna podpora je jedným z pilierov pomoci, ktorú poskytuje štát rodinám s deťmi. V rámci tejto pomoci sa nesleduje a neskúma príjem rodiny. Patrí sem napr. rodičovský príspevok, príspevok na starostlivosť, príplatok k prídavku na dieťa. O uvedené príspevky je možné požiadať na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, t. j. tam, kde máte trvalé alebo prechodné bydlisko.

1.1. Rodičovský príspevok

Účelom príspevku je podpora pri zabezpečovaní **riadnej starostlivosti o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do 6 rokov veku dieťaťa**. Ide o výnimočnú (mimoriadnu) starostlivosť v porovnaní so starostlivosťou o dieťa, ktoré nemá dlhodobé zdravotné problémy.

Výška príspevku je **203,20 eura** mesačne (jedno dieťa). Ak má rodina **dve a viac súčasne narodených detí**, tak sa suma 203,20 eura zvyšuje o 25 % na každé dieťa.

Keďže nárok na rodičovský príspevok do 6 rokov veku má len dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom, vysvetlíme si:

? Ktoré dieťa spĺňa tieto podmienky?

- ▶ Je to dieťa, ktorého **choroba alebo stav** si vyžadujú osobitnú starostlivosť a niekedy vedú až k nemožnosti sústavne sa pripravovať na povolanie, čiže sa vzdelávať, alebo aj vykonávať zárobkovú činnosť.

? Čo znamená dlhodobosť?

- ▶ Dlhodobosť znamená, že choroba alebo stav podľa prílohy č. 2 Zákona o sociálnom poistení trvá alebo podľa predpokladu bude trvať **viac ako 12** po sebe nasledujúcich kalendárnych **mesiacov**.

? Kto posudzuje dlhodobý nepriaznivý stav dieťaťa?

- ▶ Príslušný **Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny** (prostredníctvom posudkového lekára), a to podľa prílohy č. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. (Zákona o sociálnom poistení).

- ▶ **Posudok** o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa vydá príslušný ÚPSVR (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny) **na základe písomnej žiadosti oprávnenej osoby/rodiča.**
- ▶ **Vzor žiadosti** je uverejnený na: http://www.upsvar.sk/buxus/docs//SSVaR/tlaciva/Ziadost_o_posudenie_zdravotneho_stavu_na_ucely_statnych_socialnych_davok.pdf

Rôzne súbehy dávok

Súbeh v našom prípade znamená, že rodič je príjemcom dvoch či viacerých príspevkov či zárobkov.

Súbeh rodičovského príspevku a materského

Ak matka/otec poberá materské nižšie, ako je suma rodičovského príspevku (t.j. menej ako 203,20 eura mesačne), môže požiadať Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, aby jej bol doplatený rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku a sumou materského.

Súbeh rodičovského príspevku a zárobková činnosť rodiča

Rodič môže popri poberaní rodičovského príspevku pracovať a súčasne poberať mzdu/zárobok. Výška jeho mzdy nemá vplyv na poberanie a ani na výšku rodičovského príspevku. Pri poberaní rodičovského príspevku nemusí rodič osobne zabezpečovať dieťaťu celodennú osobnú starostlivosť.

Súbeh rodičovského príspevku a zárobková činnosť rodiča, ošetrovné a príspevok na starostlivosť o dieťa

Ak rodič poberajúci rodičovský príspevok začne pracovať, môže umiestniť svoje dieťa aj v predškolskom zariadení alebo zabezpečiť starostlivosť inou osobou (napr. príbuzným). Pri rodičovskom príspevku nie je rozhodujúce, na akú dlhú dobu (dve hodiny, štyri hodiny či iný čas) bude dieťa v starostlivosti iného (v materskej škole alebo napr. u starého rodiča). Nárok na rodičovský príspevok neovplyvňuje ani skutočnosť, ak dieťa ochorie a rodič poberá ošetrovné.

Ak by pracujúci rodič umiestnil dieťa v jasliach alebo v materskej škole, môže požiadať **aj o príspevok na starostlivosť o dieťa**, ale nárok na rodičovský príspevok by mu zanikol, nakoľko oba tieto príspevky nemôže poberať.

Súbeh príspevku na starostlivosť o dieťa a rodičovského príspevku

Takýto súbeh nie je možný, rodič nemôže naraz poberať tieto dva príspevky.

1.2 Príspevok na starostlivosť o dieťa

Účelom tohto príspevku je prispieť rodičovi na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa. Príspevok sa poskytuje do troch rokov veku dieťaťa alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.

Pre účely tohto príspevku sa za starostlivosť o dieťa považuje:

- ▶ poskytovanie starostlivosti dieťaťu v záujme jeho fyzického a psychického vývinu pri rešpektovaní jeho najlepšieho záujmu a práv v čase, keď rodič vykonáva zárobkovú činnosť alebo študuje na strednej škole či na vysokej škole.

Starostlivosť o dieťa môže byť vykonávaná:

- ▶ v rodinnom domácom prostredí dieťaťa;
- ▶ v prostredí účelovo vytvorenom a upravenom na výkon starostlivosti o dieťa (jasle, materská škola);
- ▶ v rodinnom prostredí fyzickej osoby poskytujúcej starostlivosť o dieťa.

Výška príspevku závisí od toho, kto sa o dieťa stará.

- ▶ Ak je dieťa v zariadení (napr. v MŠ alebo v zariadení sociálnych služieb), poskytuje sa príspevok vo výške preukázanej úhrady za starostlivosť v zariadení, najviac však vo výške 280 eur mesačne.
- ▶ Ak starostlivosť o dieťa poskytuje poskytovateľ, ktorým je materská škola zaradená do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky zriadená obcou alebo orgánom miestnej štátnej správy v školstve, poskytuje sa príspevok vo výške určených mesačných príspevkov najviac v sume 80 eur, alebo:
- ▶ Ak starostlivosť o dieťa zabezpečuje iná fyzická osoba (napr. starý rodič) a nevypláca sa jej rodičovský príspevok, alebo ju zabezpečuje rodič, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť a nezabezpečí starostlivosť o dieťa inak, vypláca sa príspevok vo výške 41,10 eura.

1.3 Príplatok k prídavku na dieťa

V týchto prípadoch je možné **príplatiť** oprávnenej osobe (napr. rodičovi) **k prídavku na dieťa**:

- ▶ Ak oprávnená osoba poberá starobný a predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70 % či výsluhový dôchodok.
- ▶ Ak oprávnená osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok.
- ▶ Ak dôchodkovú dávku toho istého druhu v cudzine poberá oprávnená osoba alebo ďalšia fyzická osoba, ktorá si môže uplatniť daňový bonus podľa §33 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (druhý rodič, druhý náhradný rodič alebo manžel rodiča, ktorý nie je rodičom nezaopatreného dieťaťa, ak žijú s nezaopatreným dieťaťom v domácnosti).
- ▶ Ak nevykonáva zárobkovú činnosť oprávnená osoba alebo ďalšia fyzická osoba, ktorá si môže uplatniť daňový bonus podľa §33 zákona č. 595/2003 Z. z. (druhý rodič, druhý náhradný rodič alebo manžel rodiča, ktorý nie je rodičom nezaopatreného dieťaťa, ak žijú s nezaopatreným dieťaťom v domácnosti).
- ▶ Ak oprávnenej osobe nebol priznaný daňový bonus na nezaopatrené dieťa, na ktoré si uplatnila nárok na prídavok na dieťa.

Výška príplatku je 11,02 € a tento príspevok sa vypláca spolu s prídavkom na dieťa (23,52 €).

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

2 Dôchodkové a zdravotné poistenie

? Kedy platí štát za občana dôchodkové poistenie?

Rodič, ktorý sa riadne stará o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do 6 rokov veku, je povinne dôchodkovo poistenou osobou a poistenie za neho platí štát. Avšak len za predpokladu, že:

- ▶ nie je poistený z iného dôvodu, nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok a ani nedovíšil vek potrebný na nárok na starobný dôchodok;
- ▶ dieťa môže byť v školskom zariadení aj viac ako štyri hodiny denne.

Dôležité je vedieť, že štát bude platiť za rodiča dôchodkové poistenie len vtedy, ak si rodič podá v Sociálnej poisťovni prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku. Ale ak napr. matka začne pracovať, je povinná sa odhlásiť z tohto poistenia (odhláška), a to do ôsmich dní odo dňa, keď vznikol dôvod pre zánik povinného dôchodkového poistenia (teda keď nastúpila do zamestnania).

? Ako je to s platením zdravotného poistenia? Za koho a kedy štát platí zdravotné poistenie?

Štát platí poistenie za rôzne fyzické osoby, ale pre účely našej príručky sme vybrali len tie prípady, ktoré by sa mohli dotýkať rodiny so zdravotne postihnutým členom. To znamená, že štát platí zdravotné poistenie za:

- ▶ **nezaopatrené dieťa;**
- ▶ fyzickú osobu/rodiča, ktorý poberá **rodičovský príspevok;**
- ▶ fyzickú osobu, ktorej sa poskytuje **starostlivosť v zariadení**, kde je umiestnená na základe rozhodnutia súdu, **alebo v zariadení sociálnych služieb celoročne;**
- ▶ fyzickú osobu/rodiča, ktorý poberá **peňažný príspevok za opatrovanie;**
- ▶ fyzickú osobu/rodiča, ktorý sa **osobne celodenne a riadne stará o dieťa vo veku do šiestich rokov;**
- ▶ fyzickú osobu/rodiča, ktorý **opatruje občana s ťažkým zdravotným postihnutím (aj dieťa od 6 rokov veku)** odkázaného podľa posudku vydaného podľa osobitného predpisu, **alebo opatruje blízku osobu, ktorá je staršia ako 80 rokov**, a nie je umiestnená v zariadení sociálnych služieb alebo v zdravotníckom zariadení; starostlivosť o takéto osoby sa preukazuje čestným vyhlásením;
- ▶ fyzickú osobu, ktorá vykonáva **osobnú asistenciu občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím** podľa osobitného predpisu;
- ▶ fyzickú osobu, ktorá poberá **náhradu príjmu, nemocenské, ošetrovné alebo materské;**
- ▶ fyzickú osobu, ktorej **zanikol nárok na ošetrovné po uplynutí 10 dní potreby ošetrovania alebo starostlivosti;**

- ▶ za fyzickú osobu, ktorá poberá dávku v hmotnej núdzi alebo príspevok k dávke v hmotnej núdzi;
- ▶ za fyzickú osobu, ktorá je zaradená v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

POZOR: Vo všetkých uvedených prípadoch fyzická osoba nemôže byť súčasne zamestnancom ani SZČO (samostatne zárobkovo činnou osobou). Navyše sa sleduje jej príjem, ktorý podlieha dani z príjmov, okrem vyňatých príjmov, a ten nesmie presiahnuť úhrn minimálnych základov, ktorý je určený v právnych predpisoch. Informácie týkajúce sa výšky aktuálnych minimálnych základov vám poskytne príslušná zdravotná poisťovňa.

Starostlivosť o dieťa pre účely zdravotného poistenia

Uviedli sme, že štát platí zdravotné poistenie aj za osobu (napr. rodiča), ktorá sa osobne celodenne a riadne stará o dieťa vo veku do šiestich rokov. Pre účely zdravotného poistenia sa za takúto starostlivosť považuje:

starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme jeho fyzického vývinu a duševného vývinu, ktorou sa zabezpečuje najmä jeho výchova, primeraná výživa, hygiena a dodržiavanie liečebno-preventívnych opatrení. Podmienka osobnej celodennej a riadnej starostlivosti o dieťa je splnená aj vtedy, ak dieťa:

- A** navštevuje jasle, materskú školu, zariadenie, v ktorom je umiestnené na základe rozhodnutia súdu, alebo iné obdobné zariadenie, ale pozor: **najviac v rozsahu štyri hodiny denne!** (Pri poberaní rodičovského príspevku nie je takáto obmedzujúca časová podmienka.);
- B** pravidelne ambulantne navštevuje liečebno-rehabilitačné zariadenie;
- C** je zo zdravotných dôvodov v ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia najviac **tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace**.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

3 Sociálna pomoc

Ďalším podsystemom sociálnej ochrany je aj sociálna pomoc. V rámci nej sa rieši napr. hmotná núdza občanov, ktorí sa z rôznych dôvodov ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii (napr. strata zamestnania), poskytovanie dávok a príspevkov v takýchto situáciách, ale aj príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, o ktoré je možné požiadať na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, t. j. v obvode, kde máte trvalé alebo prechodné bydlisko. Patria sem aj sociálne služby, o ktorých budeme hovoriť neskôr.

3.1 Hmotná núdza a dieťa so zdravotným postihnutím

Rodina a jej členovia sa môžu ocitnúť v situácii, keď nemajú dostatočný príjem, t. j. ich príjem **nedosahuje výšku životného minima** a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu zabezpečiť či zvýšiť svoj príjem vlastnou prácou alebo napr. predajom či prenájmom svojho majetku alebo uplatnením si zákonných nárokov, napr. výživného.

? Aké druhy pomoci je možné poskytovať človeku v hmotnej núdzi?

Dávka v hmotnej núdzi

Táto dávka sa poskytuje na zabezpečenie príjmu rodiny a jej členov, aby si mohli zabezpečiť základné životné potreby. Jej výška závisí od počtu členov rodiny a je nasledovná:

- ▶ Jednotlivec – **61,60 €** mesačne.
- ▶ Jednotlivec s dieťaťom alebo najviac so 4 deťmi – **117,20 €** mesačne.
- ▶ Jednotlivec s viac ako 4 deťmi – **171,20 €** mesačne.
- ▶ Dvojica bez detí – **107,10 €** mesačne.
- ▶ Dvojica s dieťaťom alebo najviac so 4 deťmi – **160,40 €** mesačne.
- ▶ Dvojica s viac ako štyrmi deťmi – **216,10 €** mesačne.

Od poberateľa tejto dávky sa očakáva, že **bude aktívny** (napr. vykonáva práce pre obec, dobrovoľnícke činnosti, pomáha pri povodniach), a to **v rozsahu 32 hodín mesačne**. Ak by poberateľ tejto dávky **neodpracoval** stanovený počet hodín, **dávka sa mu zníži**. To však neplatí pre určité skupiny občanov, ktorí sa z rôznych dôvodov takýchto prác nemôžu zúčastňovať. Ide napr. o nasledujúce situácie.

? Kedy sa dávka v hmotnej núdzi neznižuje?

Ak člen domácnosti:

- ▶ dosiahol vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- ▶ je invalidný,
- ▶ je poberateľ predčasného starobného dôchodku,
- ▶ je tehotná žena, od začiatku ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom,
- ▶ je nezaopatrené dieťa,
- ▶ osobne, každodenne a riadne sa stará o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na opatrovanie,
- ▶ sa zúčastňuje na resocializačných programoch v resocializačnom stredisku pobytovou formou, v rámci ktorých si nemôže zabezpečiť príjem vlastnou prácou,
- ▶ si zvyšuje kvalifikáciu formou denného štúdia a nie je nezaopatrené dieťa,
- ▶ má nepriaznivý zdravotný stav, za ktorý sa na účely tohto zákona považuje choroba, úraz alebo karanténne opatrenie, pre ktoré je fyzická osoba uznaná ošetrojúcim lekárom za dočasne práceneschopnú na viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní,
- ▶ ktorej vznikol nárok na aktivačný príspevok, príspevok na vykonávanie absolventskej praxe alebo na príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby,
- ▶ je rodič, alebo fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do troch rokov veku,
- ▶ je osamelý rodič, alebo osamelá fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do šiestich rokov veku,
- ▶ ktorej vykonávanie napr. menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti nebolo ponúknuté.

3.2 Príspevok na nezaopatrené dieťa

Ďalším príspevkom, ktorý sa poskytuje k dávke v hmotnej núdzi, je príspevok určený pre nezaopatrené dieťa, na podporu jeho výchovy, vzdelávania a všestranný rozvoj. Podmienkou poskytnutia tohto príspevku je, aby dieťa riadne navštevovalo základnú školu. Ak rodič o toto nedbá alebo nerešpektuje výchovné opatrenie, ktoré bolo jemu a dieťaťu uložené, príspevok sa rodine neposkytne.

Výška príspevku na každé nezaopatrené dieťa je 17,20 € mesačne.

3.3 Príspevok na bývanie

Na tento príspevok má nárok občan v hmotnej núdzi alebo člen jeho rodiny, ktorý sa s ním spoločne posudzuje (manžel/ka, nezaopatrené deti), za predpokladu, že:

- ▶ občan v hmotnej núdzi je **vlastníkom** bytu, vlastníkom rodinného domu, **nájomcom** bytu alebo nájomcom rodinného domu alebo nájomcom obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie;
- ▶ občan v hmotnej núdzi, ktorý je vlastníkom bytu, nájomcom bytu alebo vlastníkom rodinného domu, nájomcom rodinného domu a **uhrádza náklady spojené s bývaním** a predloží doklad o zaplatení týchto nákladov za predchádzajúcich šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov alebo preukáže uznanie dlhu a dohodu o splátkach v prípade, že má nedoplatky spojené s úhradou nákladov spojených s bývaním alebo;
- ▶ je občan v hmotnej núdzi, ktorý dovŕšil 62 rokov veku, **poberateľom starobného dôchodku**, alebo inej dôchodkovej dávky, alebo sociálneho dôchodku, alebo
- ▶ má v byte, resp. rodinnom dome **právo doživotného užívania**.

Ak sú pri spoločnom nájme bytu viacerí občania, vzhľadom na hmotnú núdzu sa síce posudzujú samostatne, patrí im však len jeden príspevok na bývanie.

Výška príspevku na bývanie je:

- ▶ 55,80 € mesačne, ak ide o **jedného občana** v hmotnej núdzi;
- ▶ 89,20 € mesačne, ak ide o **občana v hmotnej núdzi a členov jeho rodiny**, ktorí sa s ním spoločne posudzujú.

3.4 Ochranný príspevok

Účelom príspevku je zabezpečiť **osobné výdavky** člena domácnosti, ktorý nemá možnosť zabezpečiť si príjem alebo zvýšiť si príjem vlastnou prácou.

Výška príspevku závisí od toho, z akých dôvodov si člen domácnosti nemôže zabezpečiť alebo zvýšiť príjem:

63,07 € mesačne, ak ide o člena domácnosti, ktorý:

- ▶ dosiahol vek potrebný na nárok na **starobný dôchodok**;
- ▶ je **invalidný** z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %;
- ▶ je **osamelý rodič**, ktorý sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do 31 týždňov veku dieťaťa;
- ▶ sa **osobne, každodenne a riadne stará o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na opatrovanie**.

34,69 € mesačne, ak ide o člena domácnosti, ktorý:

- ▶ má nepriaznivý zdravotný stav (choroba, úraz alebo karanténne opatrenie, uznaný za práceneschopného na viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní).

13,50 € mesačne, ak ide o člena domácnosti, ktorým je:

- ▶ **tehotná žena** od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva, ktorá sa zúčastňuje pravidelne raz za mesiac na preventívnych prehliadkach u lekára so špecializáciou gynekológia a pôrodníctvo; za účasť na preventívnej prehliadke v príslušnom mesiaci sa považuje aj poskytovanie zdravotnej starostlivosti v ústavnej zdravotnej starostlivosti;
- ▶ **rodič dieťaťa, ktorý sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do jedného roku veku dieťaťa.**

3.5 Aktivačný príspevok

Aktivačný príspevok sa poskytuje občanom v hmotnej núdzi s cieľom motivovať ich, **aby pracovali alebo si rôznym spôsobom zvyšovali kvalifikáciu** (napr. externé štúdium, kurzy na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny), a preto je možné ho poskytovať aj občanovi:

- ▶ **ktorý má príjem zo závislej činnosti najmenej vo výške mesačnej minimálnej mzdy,**
- ▶ **ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie a súčasne**
 - zvyšuje si kvalifikáciu formou externého štúdia na strednej škole alebo štúdia organizovaného externou formou na vysokej škole a nezískal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
 - zúčastňuje sa na vzdelávaní a príprave pre trh práce a projektov podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti,
 - je plnoletý a vykonáva aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj, organizovaných podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti,
 - je plnoletý a vykonáva menšie obecné služby v rozsahu najmenej 64 hodín mesačne a najviac 80 hodín mesačne, na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou alebo rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec,
 - je plnoletý a vykonáva dobrovoľnícku činnosť, podľa zákona č. 406/2011 o dobrovoľníctve v rozsahu najmenej 64 hodín mesačne a najviac 80 hodín mesačne, na základe písomnej dohody medzi úradom a organizátorom dobrovoľníckej činnosti, alebo

- ktorému sa vypláca rodičovský príspevok, ak študuje na strednej škole alebo na vysokej škole; to neplatí, ak získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa.
- ktorý vykonáva dobrovoľnú vojenskú prípravu.

Aktivačný príspevok nepatrí občanovi v hmotnej núdzi – členovi domácnosti, ktorý:

- ▶ je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poskytuje sa mu príspevok na vykonávanie absolventskej praxe alebo príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby,
- ▶ spĺňa podmienky nároku na ochranný príspevok.

Výška príspevku je 63,07 € mesačne.

? Ako dlho je možné tento príspevok poskytovať?

- ▶ Najviac po dobu 18 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, ak ide o menšie obecné služby pre obec alebo menšie služby pre samosprávny kraj podľa zákona o službách zamestnanosti.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

4 Peňažné príspevky na kompenzáciu pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

Cieľom peňažných príspevkov na kompenzáciu je pomôcť občanovi zmierniť alebo prekonať sociálne dôsledky, ktoré mu vznikajú v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia, a tým podporiť jeho sociálne začlenenie do spoločnosti, ale aj aktivizovať ho a – čo je veľmi dôležité – zabezpečiť, aby bola vždy zachovaná a rešpektovaná jeho ľudská dôstojnosť. Orgánom, ktorý posudzuje, rozhoduje a poskytuje tieto príspevky, je príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR), t. j. ten úrad, kde má žiadateľ trvalé alebo prechodné bydlisko. Pre účely peňažných príspevkov sa zisťuje aj príjem a majetok občana. Pri prekročení zákonom stanovených hraníc príjmu a majetku nárok na peňažné príspevky nevzniká.

Keďže všetky peňažné príspevky na kompenzáciu sú určené výlučne pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím (vrátane dieťaťa), je potrebné vedieť, kto sa za takéhoto občana považuje:

4.1 Občan s ťažkým zdravotným postihnutím

Je ním osoba, ktorej **miera funkčnej poruchy** orgánu alebo orgánového systému je **minimálne 50 %**. A čo znamená pojem **funkčná porucha**? Je to nedostatok telesných, zmyslových, duševných schopností občana a predpokladá sa, že tento nedostatok bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.

4.2 Ako prebieha konanie o peňažných príspevkoch?

Občan, ktorý má záujem o niektorý z peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo o preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím alebo o parkovací preukaz, si **podá žiadosť** na príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Za maloleté dieťa podáva žiadosť jeho rodič.

4.3 Čo má obsahovať žiadosť o peňažný príspevok?

- ▶ Meno, priezvisko, dátum narodenia, adresu pobytu, rodné číslo.
- ▶ Aktuálny lekársky nález. (Tlačivo je k dispozícii na úrade alebo jeho webovej stránke. Ak ide o chronický stav, nový lekársky nález sa pri ďalšej žiadosti nevyžaduje.)
- ▶ Potvrdenie o príjme za predchádzajúci rok.
 - ▶ Vyhlásenie o majetku.
 - ▶ Prípadne iné doklady nevyhnutné pre rozhodovanie.

4.4 Kto a ako posudzuje občana pre účely peňažných príspevkov na kompenzáciu?

Po predložení žiadosti a príslušných dokladov je **občan posudzovaný z dvoch hľadísk: z lekárskeho a sociálneho.**

V rámci **lekárskej posudkovej činnosti** sa hodnotí a posudzuje zdravotný stav občana na základe komplexnej aktuálnej zdravotnej dokumentácie (nemôže byť staršia ako 6 mesiacov) a **posudkový lekár určuje mieru funkčnej poruchy (MFP)** vyjadrenú v percentách. Skutočnosť, že občan má vyššiu MFP ako 50 %, už nie je z hľadiska poskytovania peňažných príspevkov rozhodujúca. Príslušné percentá sa určujú podľa prílohy č. 3 zákona, a to podľa závažnosti zdravotného postihnutia od 0 po 100 %. Ak má občan viaceré zdravotné postihnutia, MFP sa určuje podľa zdravotného postihnutia s najvyšším percentuálnym ohodnotením. Pri viacerých zdravotných postihnutiach, ktoré spolu súvisia a vzájomne sa ovplyvňujú, je možné navýšiť MFP o 10 %.

Lekár však okrem miery funkčnej poruchy posudzuje aj **znevýhodnenia** vyplývajúce z ťažkého zdravotného postihnutia občana, **jednotlivé druhy odkázanosti** (napr. na pomoc inej osoby, na pomôcku, zdvíhacie zariadenie a rôzne druhy úprav, individuálnu prepravu, sprievodcu od 3 rokov, zvýšené výdavky), **nenavrhuje však konkrétne peňažné príspevky**. Výsledkom lekárskeho posúdenia je **lekársky posudok**.

? Môže sa občan osobne zúčastniť lekárskeho posudzovania?

Posudzovanie vykonáva posudkový lekár v spolupráci s inými lekármi a sociálnymi pracovníkmi. Lekárska posudková činnosť sa obvykle vykonáva **bez prítomnosti občana**, ale ak má občan záujem byť prítomný, musí o to **požiadat písomne** a lekár je povinný mu vyhovieť.

? Kto platí za zdravotné výkony, ktoré je nevyhnutné vykonať a absolvovať pre účely posudzovania?

Za tieto výkony **platí** poskytovateľovi zdravotníckej starostlivosti (napr. rôznym odborným lekárom) **úrad práce, sociálnych vecí a rodiny** a úhrada za ne **nemôže byť nikdy požadovaná od občana**.

? Čo a kto posudzuje občana v rámci sociálnej posudkovej činnosti?

Sociálna posudková činnosť sa vykonáva iba vtedy, ak je občan posúdený na 50 % mieru funkčnej poruchy, t. j. je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím. Vykonávajú ju **sociálni pracovníci** v spolupráci s posudkovým lekárom a inými odborníkmi, napr. architektom, stavbárom, ergoterapeutom. Na rozdiel od lekárskej posudkovej činnosti pri sociálnom posúdení **musí byť občan vždy prítomný, má právo vyjadrovať svoje potreby a navrhovať riešenia**. Ak má občan záujem, môže si k posudzovaniu **prizvať aj inú osobu**, ktorú si vybral, napr. priateľa, ktorý ho dobre pozná, alebo zástupcu občianskeho združenia, ktoré bude presadzovať jeho záujmy a práva. Sociálni pracovníci sú povinní vždy **prerokovať návrh posudku s občanom**.

Z hľadiska sociálneho sa budú u občana posudzovať jeho:

- ▶ **individuálne predpoklady** (schopnosti, vedomosti, zručnosti, úsilie, ambície a motivácie);
- ▶ **rodinné prostredie** (solidarita a rozsah pomoci rodiny, ktorú mu môže a chce poskytovať manžel/ka, deti, rodičia);
- ▶ **širšie životné prostredie** (napr. kde býva, aké má bariéry v byte a v danej lokalite, charakter terénu, kde a či sú mu k dispozícii služby občianskej vybavenosti, prístupnosť zamestnania).

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je posudkový záver, v ktorom sú uvedené:

- ▶ **znevýhodnenia** vyplývajúce z ťažkého zdravotného postihnutia, druhy odkázanosti a návrh vo všetkých oblastiach kompenzácie (mobilita, orientácia, komunikácia, sebaobsluha, zvýšené výdavky), t. j. aj **druhy peňažných príspevkov**, ktorými je možné zistené znevýhodnenia kompenzovať.

? Aké oblasti je možné kompenzovať peňažnými príspevkami a čo je ich cieľom?

- ▶ **Mobilita a orientácia** – prístup k veciam osobnej potreby, k stavbám, uľahčenie orientácie a premiestňovania.
- ▶ **Komunikácia** – umožnenie styku so spoločenským prostredím a sprístupnenie informácií.
- ▶ **Sebaobsluha** – napr. pomoc pri úkonoch sebaobsluhy.
- ▶ **Zvýšené výdavky** z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia – diétne stravovanie, hygiena, opotrebovanie šatstva, obuvi a bytového zariadenia, prevádzka a pohonné hmoty na osobné motorové vozidlo, strava pre špeciálneho psa.

Pri posudzovaní odkázanosti nepľnoletej osoby (dieťaťa) sa neprihliada na potrebu pomoci, ktorá vyplýva z rodičovskej starostlivosti poskytovanej dieťaťu rovnakého veku. To napríklad znamená, že nie je možné zohľadniť pomoc rodiča pri kúpaní dvojročného dieťaťa s ťažkým zdravotným postihnutím, nakoľko ani dvojročné dieťa bez postihnutia by sa nemohlo kúpať bez pomoci rodiča.

Komplexný posudok

Výsledky a závery spolu s odôvodnením oboch posúdení (lekárskeho a sociálneho) sa premietajú do záverečného posudku, ktorý sa nazýva komplexný posudok a tvorí **podklad pre vydanie rozhodnutia** o peňažnom príspevku, parkovacom preukaze alebo preukaze občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

4.5 Preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím a preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (s červeným pásom)

Občanovi, ktorý bol uznaný za občana s ťažkým zdravotným postihnutím (ĽZP) príslušný úrad vyhotoví preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím alebo preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, ak je na neho odkázaný. Takýto preukaz slúži občanovi na uplatnenie si rôznych zliav a výhod vyplývajúcich z iných predpisov (napr. doprava verejnými hromadnými prostriedkami alebo rôzne komerčné zľavy – divadlá, športové areály).

Parkovací preukaz

Tento preukaz umožňuje občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý bol súčasne uznaný za odkázaného na individuálnu prepravu, alebo má praktickú slepotu, alebo úplnú slepotu oboch očí, napr. parkovanie na vyhradených miestach, nedodržanie nevyhnutne potrebného času v prípade značenia zákaz stáť, vchádzanie tam, kde je dopravnou značkou vjazd povolený len vymedzenému okruhu vozidiel a do pešej zóny, pričom však nesmie ohroziť bezpečnosť cestnej premávky. Slovenský parkovací preukaz môže občan využívať aj pri parkovaní v členských štátoch Európskej únie, nakoľko zodpovedá vzoru, ktorý je v súlade s Odporúčaniami Rady EÚ a aj jeho názov je preložený do dvanástich jazykov.

4.6 Druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu

V tejto časti nájdete informácie o podmienkach a výškach jednotlivých druhov peňažných príspevkov. Je ich štrnásť.

4.6.1 Peňažný príspevok na osobnú asistenciu (OA)

Účelom tohto príspevku je **aktivizácia** občana, podpora jeho **sociálneho začlenenia** a podpora jeho **nezávislosti** a možnosti **rozhodovať sa** a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných, vzdelávacích a voľnočasových aktivít. Rozsah osobnej asistencie sa určuje podľa zákonom ustanoveného zoznamu činností, ktoré si nemôže osoba s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať sama, a podľa počtu hodín, ktoré sú potrebné na ich vykonanie. **Počet hodín osobnej asistencie** sa určuje na obdobie kalendárneho roka a je **najviac 7 300 hodín ročne**. Sadzba za 1 hodinu osobnej asistencie je **2,76 eur**.

Podmienky nároku pre príspevkov na osobnú asistenciu:

- ▶ poskytuje sa osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku odkázaná na osobnú asistenciu;
- ▶ poskytuje sa osobe s ťažkým zdravotných postihnutím vo veku **od 6 do 65 rokov**; po dovŕšení 65. roku sa príspevok poskytne len osobe, ktorej bol poskytovaný aj pred dosiahnutím tohto veku;
- ▶ nárok vzniká iba vtedy, ak sa osobná asistencia vykonáva v rámci stanovených činností a vtedy,
- ▶ ak ÚPSVR vydá rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku a toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť.

? Ako sa vypočíta výška príspevku na osobnú asistenciu?

Výška peňažného príspevku zodpovedá ročnému rozsahu osobnej asistencie určenej v eurách.

PRÍKLAD: Ak bol občan posúdený na 1000 hodín osobnej asistencie na rok, celoročná výška príspevku na OA bude $1000 \times 2,76$ eur, t. j. 2760 eur. Priemerná mesačná suma výšky príspevku predstavuje v tomto prípade 230 eur. Občan s ťažkých zdravotných postihnutím má právo čerpať hodiny osobnej asistencie podľa svojich potrieb. V závislosti od toho je mu vyplácaný aj mesačný príspevok na osobnú asistenciu.

Ak však príjem občana s ťažkým zdravotným postihnutím presahuje štvornásobok sumy životného minima (198,09 x 4), výška vypočítaného príspevku sa zníži o sumu rozdielu týchto dvoch súm. Ak takto zistený rozdiel je vyšší ako rozsah osobnej asistencie v eurách, príspevok na osobnú asistenciu sa neposkytne.

PRÍKLAD: Príjem občana je 900 eur, t. j. presahuje štvornásobok sumy životného minima o 107,64 eur. Od vypočítaného peňažného príspevku na osobnú asistenciu (napr. 230 eur) sa odpočíta suma 107,64 eur a občanovi sa bude poskytovať tento príspevok vo výške 122,36 eur.

Príspevok na osobnú asistenciu sa **znižuje o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť.**

? Kedy nie je možné poskytnúť príspevok na osobnú asistenciu?

- ▶ Ak osobnú asistenciu vykonáva **rodič alebo náhradný rodič dieťaťa s ťažkým zdravotným postihnutím vo veku od 6 do 18 rokov.**
- ▶ Ak osobnú asistenciu vykonáva manželka, manžel, deti, starí rodičia, vnuci, súrodenci, nevesta, zať, svokor, svokra. (Pre tieto osoby platí **výnimka**. Môžu vykonávať osobnú asistenciu pri určitých činnostiach: pomoc pri vstávaní, líhaní, polohovaní, osobnej hygiene, obliekaní a vyzliekaní, všetky druhy tlmočenia a sprostredkovanie komunikácie pre sluchovo postihnuté a hluchoslepé osoby, pomoc pri akútnom ochorení, **ale maximálne v rozsahu 1460 hodín ročne, teda 4 hodiny denne.**)
- ▶ Ak osobnú asistenciu vykonáva súdom ustanovený **opatrovník** osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.
- ▶ Ak sa občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje **opatrovanie alebo opatrovateľská služba.**
- ▶ Osobná asistenciu sa neumožňuje pri výkone zamestnania a štúdia (okrem vysokoškolského), nakoľko v zamestnaní má občan nárok na pracovného asistenta a v základnej a strednej škole má nárok na asistenta učiteľa (školského asistenta).

? Kto môže byť osobným asistentom?

- ▶ Osobný asistent musí mať minimálne **18 rokov** a spôsobilosť na právne úkony.
- ▶ Osobní asistenti vykonávajú osobnú asistenciu na základe **zmluvy s občanom s ťažkým zdravotným postihnutím** podľa Občianskeho zákonníka a za odmenu, najviac **10 hodín denne** (neplatí to napr. počas dovolenky).

- ▶ Obdobie vykonávania osobnej asistencie sa nezapočítava pre účely výpočtu dávok dôchodkového poistenia.
- ▶ Osobný asistent je však povinný **platiť si sám zdravotné poistenie** (pokiaľ nie je poistený z iného titulu, napr. pracovnoprávny vzťah alebo za neho platí poistenie štát).
- ▶ Za určitých podmienok si môže osobný asistent dobrovoľne platiť poistné na dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie a dobrovoľne si platiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti.
- ▶ Z odmeny za vykonávanie osobnej asistencie si osobný asistent platí **daň z príjmu**.

? Aké práva a povinnosti má občan poberajúci príspevok na osobnú asistenciu?

Občan s ťažkým zdravotným postihnutím je povinný odovzdať ÚPSVR-u:

- ▶ jedno vyhotovenie zmluvy o výkone osobnej asistencie a
- ▶ výkaz o počte hodín vykonávanej osobnej asistencie (mesačne) a
- ▶ potvrdenie o vyplatených odmenách asistentovi (mesačne).

Znamená to, že občan každý mesiac predkladá ÚPSVR výkaz o tom, koľko hodín pre neho osobný asistent odpracoval, a súčasne každý mesiac odovzdáva potvrdenie o tom, že osobnému asistentovi za to skutočne zaplatil.

Osobný asistent môže vykonávať osobnú asistenciu aj prostredníctvom agentúry osobnej asistencie, ak s ňou má občan s ťažkým zdravotným postihnutím podpísanú zmluvu.

Príspevok na OA je možné poskytovať na vybrané činnosti (napr. sprevádzanie do a zo školy, preprava a premiestňovanie kvôli škole, občianskym, rodinným či voľnočasovým aktivitám) aj deťom-žiakom, ktorí sú umiestnení v zariadeniach s celoročným pobytom, a klientom zariadení podporovaného bývania.

4.6.2 Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (OMV)

Účelom tohto príspevku je zabezpečenie mobility občana s ťažkým zdravotným postihnutím, aby sa mohol prepravovať do:

- ▶ zamestnania;
- ▶ školského zariadenia alebo
- ▶ zariadenia sociálnych služieb najmenej 2 razy do týždňa.

Príspevok na kúpu osobného motorového vozidla možno poskytnúť ak:

- ▶ osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom;
- ▶ osoba s ťažkým zdravotným postihnutím požiada o príspevok na kúpu osobného motorového vozidla najneskôr do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 65 rokov veku;
- ▶ osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je zamestnaná alebo preukáže, že bude zamestnaná alebo
- ▶ preukáže, že sa jej poskytuje sociálna služba v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, dennom stacionári, alebo preukáže, že sa jej bude poskytovať sociálna služba v týchto zariadeniach alebo
- ▶ navštevuje školské zariadenie alebo preukáže, že bude navštevovať školské zariadenie.

Podmienky nároku na príspevok na kúpu osobného motorového vozidla:

- ▶ využívanie osobného motorového vozidla v uvedených prípadoch **najmenej dvakrát v týždni** (tam a späť);
 - ▶ v prípade, že sa osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje **týždenná pobytová sociálna služba** v domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení, využívanie osobného motorového vozidla najmenej jedenkrát v týždni na prepravu osoby so ZŤP do tohto domova alebo zariadenia a najmenej jedenkrát v týždni na prepravu z takéhoto domova alebo zariadenia;
 - ▶ osoba s ťažkým zdravotným postihnutím **navštevuje školské zariadenie najmenej dvakrát v mesiaci** z dôvodu, že má určený individuálny študijný plán alebo je ubytovaná v internáte;
 - ▶ peňažný príspevok **nemožno poskytnúť**, ak sa občanovi poskytuje **starostlivosť v zariadení sociálnych služieb celoročne** (výnimkou sú deti, ktoré sa vzdelávajú).

Výška príspevku na kúpu osobného motorového vozidla

- ▶ Výška sa určuje percentuálnou sadzbou v závislosti od **ceny osobných áut a príjmu občana** s ťažkým zdravotným postihnutím.
- ▶ Maximálna výška príspevku je **6 638,79 €**.
- ▶ Ak má občan s ťažkým zdravotným postihnutím vodičský preukaz a je odkázaný na úpravu automobilu na automatickú prevodovku, maximálna výška príspevku je **8 298,48 eura**.
- ▶ Výška príspevku sa určuje na základe dokladu o cene (predfaktúra) vozidla alebo na základe dokladu o jeho kúpe (faktúra) od predajcu alebo sprostredkovateľa predaja osobných motorových vozidiel.
- ▶ Maximálna zohľadniteľná cena osobného motorového vozidla je **13 277,57 €** (skutočná cena auta môže byť vyššia). Zohľadniteľná cena znamená cenu pre účely výpočtu peňažného príspevku, určité percento výšky príspevku (podľa príjmu občana) sa bude pre účely príspevku vypočítavať nie zo skutočnej ceny, ktorá môže byť vyššia, ale maximálne zo zohľadniteľnej ceny stanovenej zákonom. (Príklad: cena auta je 15 000 eur, ale pre účely výpočtu peňažného príspevku sa bude zohľadňovať len suma 13 277,57 eur.)
- ▶ **Ďalší peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla** je možné poskytnúť až **po uplynutí 7 rokov** od poskytnutia predchádzajúceho peňažného príspevku a vtedy, ak občan predchádzajúce osobné auto predá alebo ho dá vyradiť z evidencie osobných motorových vozidiel.

Ďalšie povinnosti občana pri príspevku na kúpu osobného motorového vozidla.

- ▶ Občan s ťažkým zdravotným postihnutím je **povinný vrátiť peňažný príspevok** na kúpu osobného motorového vozidla alebo jeho časť, **ak sa vozidlo nepoužíva na individuálnu prepravu** občana s ťažkým zdravotným postihnutím.
- ▶ Občan s ťažkým zdravotným postihnutím je povinný **kúpiť osobné motorové vozidlo do 3 mesiacov** od poskytnutia peňažného príspevku, najviac do 6 mesiacov v prípade, ak nie je možné osobné motorové vozidlo kúpiť alebo upraviť pre potreby občana ŤZP pre prekážky na strane výrobcu, predajcu alebo distribútora osobných motorových vozidiel.
- ▶ Občan s ťažkým zdravotným postihnutím je povinný **vrátiť peňažný príspevok** na kúpu osobného motorového vozidla alebo jeho časť, ak vozidlo **pred uplynutím 7 rokov od poskytnutia peňažného príspevku predá**.
- ▶ Peňažný príspevok na kúpu nemožno poskytnúť na osobné motorové vozidlo **staršie ako 5 rokov**.

4.6.3 Peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla

Účelom príspevku je zabezpečenie mobility osoby s ťažkým zdravotným postihnutím **úpravou osobného motorového vozidla**, aby občan mohol **viest** osobné vozidlo alebo sa **ním prepravovať**. Občan s ŤZP musí byť **odkázaný na individuálnu prepravu a aj na úpravu osobného motorového vozidla** a musí byť jeho **vlastníkom alebo spoluvlastníkom**. Príspevok možno poskytnúť aj **na viacero úprav** osobného motorového vozidla.

Peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla sa neposkytuje:

- ▶ na úpravu osobného auta **staršieho ako 5 rokov**;
- ▶ ak **príjem** fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím **prevyšuje 5 násobok sumy životného minima**;
- ▶ na úpravy osobného motorového vozidla, ktoré boli vykonané **pred dňom vypracovania posudku!!!** (Nedodržanie tohto bodu je častou chybou občanov pri vybavovaní peňažného príspevku. Nezabudnite, je potrebné počkať na posudok.)

Výška príspevku na úpravu osobného motorového vozidla

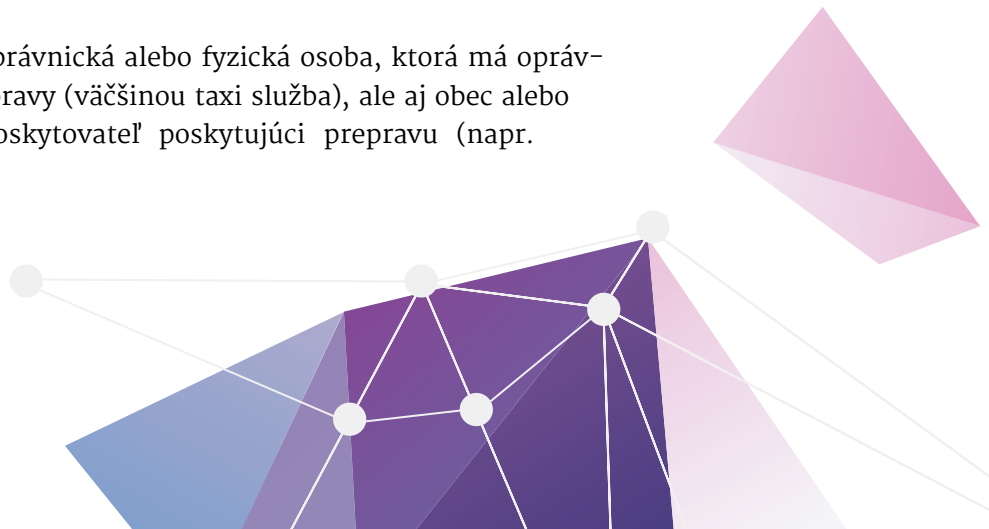
Výška peňažného príspevku na úpravu osobného motorového vozidla sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny úpravy osobného auta a príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, **najviac však môže predstavovať 6 638,79 €**. Príspevok možno poskytnúť aj **viackrát** na rôzne úpravy osobného motorového vozidla. Ale celkový súčet poskytnutých príspevkov nesmie presiahnuť **v období 7 rokov sumu 6 638,79 €**.

4.6.4 Peňažný príspevok na prepravu

Účelom je zabezpečiť mobilitu občana s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaného na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom

- ▶ na pracovné, vzdelávacie, rodinné a občianske aktivity.

Prepravu môže realizovať právnická alebo fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie prepravy (väčšinou taxi služba), ale aj obec alebo registrovaný neverejný poskytovateľ poskytujúci prepravu (napr. občianske združenie).

? Kedy nemožno príspevok na prepravu poskytnúť?

Príspevok nie je možné poskytnúť, ak sa občanovi poskytuje prepravná služba, peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla alebo ak je občan vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla.

? Aká je výška príspevku na prepravu a aké doklady občan predkladá?

Výška príspevku sa určí **percentuálnou sadzbou** v závislosti od preukázaných nákladov na prepravu a od príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, **najviac však vo výške 51,02 %** sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo predstavuje **101,07 eur mesačne**.

Osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná:

predložiť ÚPSVR-u **doklad o výdavkoch na prepravu za každú vykonanú cestu** za každý kalendárny mesiac najneskôr do piateho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Doklad musí obsahovať najmä údaje o prepravcovi, dátum vykonania prepravy a cenu za prepravu.

4.6.5 Peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu (RD) alebo garáže

Účelom príspevku je **odstránenie bariér** v byte, rodinnom dome alebo garáži a dosiahnutie bezbariérovosti tak, aby sa zvýšila schopnosť osoby s ťažkým zdravotným postihnutím premiestňovať sa, orientovať sa, dorozumievať sa alebo zabezpečiť si sebaobsluhu. Súčasťou úpravy môže byť aj úprava **príslušenstva bytu** alebo rodinného domu (napr. bariéry na dvore), úprava **vstupu do bytového domu** a úprava **prístupu k výťahu**.

Za úpravu možno považovať len

- ▶ také zmeny, ktorými sa upravuje **existujúce zariadenie** v byte, v rodinnom dome alebo v garáži.

Za úpravu nemožno považovať

- ▶ **vybudovanie nového objektu** alebo **zariadenia** (kúpeľňa, WC, plyn, kanalizácia, vodovod).

Podmienky nároku príspevku na úpravu rodinného domu, bytu a garáže

Osoba s ťažkým zdravotným postihnutím musí byť odkázaná na úpravu bytu, RD alebo garáže (v posudku), osoba s ŤZP musí mať v byte alebo v rodinnom dome **trvalý pobyt** alebo byť **vlastníkom garáže**, alebo garáž musí byť súčasťou nájomného bytu, a nie súčasťou zariadenia s celoročnou pobytovou sociálnou službou.

? Aká je výška príspevku na úpravu rodinného domu, bytu a garáže a aké doklady občan predkladá?

Výška príspevku sa určí **percentuálnou sadzbou** v závislosti od ceny potrebnej úpravy bytu, rodinného domu alebo garáže a príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Príspevok je možné **poskytnúť aj viackrát** na rôzne úpravy bytu, RD alebo garáže. Pri určení výšky príspevku sa zohľadňuje cena stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení, ktoré sú **zverejnené v Opatrení MPSVR (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny) č. 6/2009 Z. z.** Občan preukazuje vykonanie úprav **dokladom o cene** úpravy bytu, rodinného domu alebo garáže („predfaktúra“), ktorý mu vydala osoba (fyzická alebo právnická), ktorej predmetom činnosti je vykonávanie takýchto úprav (napr. stavebná firma).

Súčet poskytnutých peňažných príspevkov **nesmie v období 7 rokov** presiahnuť:

- ▶ 6 638,79 €, ak boli peňažné príspevky poskytnuté na úpravu bytu alebo rodinného domu;
- ▶ 1 659,70 €, ak boli príspevky poskytnuté na úpravu garáže.

POZOR: Peňažný príspevok sa neposkytne na tie úpravy bytu, rodinného domu alebo garáže, ktoré boli vykonané pred dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o týchto peňažných príspevkoch. Je potrebné tejto podmienke venovať pozornosť, nakoľko v praxi si občania často vykonávajú úpravy už pred vydaním posudku a rozhodnutia, a potom im nie je možné už príspevok priznať.

Rôzne pomôcky môžu byť občanovi poskytované prostredníctvom peňažných príspevkov na **kompenzáciu cez ÚPSVR (zákon č. 447/2008 Z. z.)** a **zo zdravotného poistenia** v súlade s Opatrením ministerstva zdravotníctva, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia. Je potrebné, aby občania rozlišovali tieto dve oblasti-možnosti získania pomôcok, nakoľko v nich platia odlišné pravidlá a podmienky a poskytujú ich rôzne subjekty.

4.6.6 Peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia

Účelom príspevku je umožniť občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, aby si mohol zakúpiť zdvíhacie zariadenie, ktoré je určené na prekonávanie architektonických bariér a na zvýšenie schopnosti fyzickej osoby s ŤZP premiestňovať sa alebo zabezpečiť si sebaobsluhu, ale aj uľahčiť poskytovanie pomoci opatrovateľovi.

? Aké zdvíhacie zariadenia si môže občan s ťažkým zdravotným postihnutím kúpiť?

Ide najmä o schodolez, zdvihák, šikmú schodiskovú plošinu, zvislú schodiskovú plošinu, výtah, stropné zdvíhacie zariadenie.

? Aká je výška príspevku na zdvíhacie zariadenie?

Výška sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny zdvíhacieho zariadenia a príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, **najviac však vo výške 11 617,88 €**.

4.6.7 Peňažný príspevok na opravu pomôcky, opravu úpravy pomôcky a opravu zdvíhacieho zariadenia

Účelom príspevku je zabezpečiť opravu alebo opravu úpravy pomôcky (aj osobného motorového vozidla) či opravu zdvíhacieho zariadenia.

? Čo je možné zahrnúť do opravy pomôcky?

Vykonanie zásahov na pomôcke a **výmena nefunkčných alebo opotrebovaných častí**, častí s prekročenou životnosťou alebo kontrola funkčnosti zdvíhacieho zariadenia.

- ▶ Vykonanie **zásahov na tých častiach** pomôcky alebo osobného motorového vozidla, ktoré boli **upravené** prispôbením individuálnym potrebám fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.
- ▶ **Chirurgický zákrok** v rámci veterinárnej starostlivosti alebo liečebné terapeutické činnosti závažnejšieho charakteru **týkajúce sa psa so špeciálnym výcvikom**.

Podmienky nároku na príspevok na opravu, opravu úpravy pomôcky a opravu zdvíhacieho zariadenia

Príspevok je možné poskytnúť iba na pomôcku, ktorá **nebola poskytnutá/požičaná** z verejného zdravotného poistenia (okrem výnimiek, ktoré uvedieme v rámci príspevku na kúpu pomôcky), a len vtedy, ak cena opravy pomôcky, opravy úpravy pomôcky je **efektívna** (napr. oprava nebude drahšia ako 50 % ceny novej pomôcky na trhu). **Výška príspevku sa určí percentuálnou sadzbou** v závislosti od ceny opravy pomôcky a príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

POZOR: Príspevok nie je možné poskytnúť na opravy, ktoré boli vykonané pred dňom vypracovania posudku.

Peňažné príspevky na rôzne zvýšené výdavky

Bližšie si uvedieme podmienky poskytovania príspevkov, ktoré sa poskytujú na rôzne druhy zvýšených výdavkov, ktoré občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím vznikajú v dôsledku jeho zdravotného postihnutia. Bez ohľadu na to, aký je dôvod zvýšených výdavkov, peňažný príspevok na ich kompenzáciu nie je možné poskytnúť, ak príjem občana s ŤZP je vyšší ako trojnásobok sumy životného minima (594,27 eur), a ani občanovi s ŤZP, ktorému sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba s výnimkou poskytovania tejto služby v zariadení podporovaného bývania alebo v útulku, v domove na pol ceste, zariadení núdzového bývania, v zariadení sociálnych služieb na určitý čas (nepresahujúci 30 dní).

4.6.8 Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na hygienu a opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia

Účelom príspevku je kompenzovať zvýšené výdavky občana s ťažkým zdravotným postihnutím súvisiace s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. Výdavkami na hygienu sú výdavky spojené so zabezpečením bežnej osobnej hygieny a hygieny domácnosti v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia uvedené v prílohe č. 6 (napr. dekubity, rozsiahle ekzémy, stómia, inkontinencia), výdavky súvisiace s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, t. j. spojené s obnovou a s nákupom predmetov bežnej osobnej spotreby a bytovej spotreby (napr. nábytok, koberce), ktoré sa nadmerne opotrebúvajú v dôsledku chronických stavov (napr. obrna) a používania technicky náročných pomôcok uvedených v prílohe č. 7 (napr. vozíky, kočíky, chodúľky, ortézy, protézy).

? Aká je výška príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na hygienu a opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia?

9,28 % sumy životného minima, t. j. 18,39 eur mesačne.

4.6.9 Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie

Účelom príspevku je prispieť občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, t. j. na výdavky na obstaranie potravín spojených s dodržiavaním diétnego režimu.

? Kto sa považuje za odkázaného na diétne stravovanie?

- ▶ Občan s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý má chorobu alebo poruchu uvedenú v prílohe č. 5, ktoré sú zaradené do troch skupín (napr. celiakia, fenylketonúria, cystická fibróza (I.), diabetes s inzulínom, krátke črevo, rôzne malígne ochorenia (II.), chronická insuficiencia obličiek, zúžený pažerák (III.).

Mesačná výška príspevku závisí od druhu zdravotného postihnutia zaradeného do určitej skupiny.

Skupina chorôb a porúch	Výška príspevku v percentách sumy životného minima	Mesačná výška príspevku v eurách
I. skupina	18,56 %	36,77 EUR
II. skupina	9,28 %	18,39 EUR
III. skupina	5,57 %	11,04 EUR

4.6.10 Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na prevádzku osobného motorového vozidla

Účelom tohto príspevku je kompenzovať zvýšené výdavky na pohonné látky slúžiace na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré osoba s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na stanovené aktivity (výdavky na benzín, naftu).

Podmienky nároku príspevku na prevádzku osobného motorového vozidla

Občan s ťažkým zdravotným postihnutím musí byť odkázaný na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a súčasne odkázaný aj na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a je vlastníkom alebo držiteľom osobného auta, alebo síce nie je vlastníkom ani držiteľom osobného motorového vozidla, ale prepravu mu zabezpečuje iná fyzická osoba (napr. sused, ale nie taxikár).

Dôležité je, aby občan s ťažkým zdravotným postihnutím využíval osobné auto na pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity, a nie prioritne na prepravu do zdravotníckeho zariadenia, pretože ak je na takúto prepravu odkázaný, má mu byť zabezpečená preprava vozidlami dopravnej zdravotnej služby (sanitkami).

Výška príspevku je 16,70 % sumy životného minima, t. j. 33,09 eur mesačne.

4.6.11 Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom

Účelom príspevku je kompenzácia výdavkov na krmivo a na veterinárnu starostlivosť psa so špeciálnym výcvikom. Občan s ťažkým zdravotným postihnutím musí byť na pomôcku, ktorou je pes so špeciálnym výcvikom, odkázaný.

Výška príspevku je 22,27 % sumy životného minima, t. j. 44,12 eur mesačne.

4.6.12 Peňažný príspevok na opatrovanie

Účelom príspevku je zabezpečenie každodennej pomoci osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá dovŕšila 6 rokov veku, pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť, realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí. Na rozdiel od ostatných peňažných príspevkov sa tento príspevok neposkytuje priamo občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím (opatrovanej osobe), ale fyzickej osobe, ktorá opatruje osobu s ŤZP odkázanú na opatrovanie (opatrovatel/ka).

? Kto môže byť opatrovateľom a aké podmienky musí spĺňať?

Opatrovateľmi môžu byť: manžel, manželka, rodič, náhradný rodič, súdom ustanovený opatrovník, dieťa, starý rodič, vnuk, vnučka, súrodenec, nevesta (aj ovdovená žena po synovi svokry alebo svokra), zať (aj ovdovený muž po dcére svokry alebo svokra), svokor, svokra, švagor, švagriná, neter, synovec alebo fyzická osoba, ktorá býva s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (napr. priateľ). Príspevok sa môže poskytovať len jednej oprávnenej osobe. Opatrovateľ/ka musí byť **plnoletá, spôsobilá na právne úkony, fyzicky a psychicky schopná vykonávať opatrovanie** a musí mať od osoby s ťažkým zdravotným postihnutím udelený **písomný súhlas**. Opatrovateľ/ka **nemôže mať príjem** zo zamestnania **vyšší ako dvojnásobok** sumy životného minima (**396,18 eur**). Opatrovanie môže vykonávať aj opatrovateľ/ka, **ktorá študuje** externou alebo kombinovanou formou štúdia, ak v čase svojej neprítomnosti zabezpečí opatrovanie. Opatrovateľ/ka **je dôchodkovo poistená** (platí to štát) ak nie je poistená z iného titulu a podá si prihlášku.

? Kedy nie je možné poskytovať príspevok na opatrovanie?

Ak sa osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu, opatrovateľská služba na viac ako osem hodín mesačne, týždenná alebo celoročná pobytová sociálna služba.

Výška príspevku závisí aj od toho, kto opatrovanie vykonáva a koho opatruje. Či opatrovanie zabezpečuje občan, ktorý je v produktívnom veku, alebo občan, ktorý je poberateľom dôchodkovej dávky.

Výška príspevku pre opatrovateľov v „produktívnom veku“

Základná mesačná výška peňažného príspevku je:

- ▶ 125 % sumy životného minima pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím – 247,62 eur;
- ▶ 162,1 % sumy životného minima pri opatrovaní dvoch alebo viacerých osôb s ťažkým zdravotným postihnutím – 321,11 eur.

Ak osoba s ťažkým zdravotným postihnutím alebo viacero osôb s ŤZP, ktoré sú odkázané na opatrovanie, navštevujú školské zariadenie alebo sa im poskytuje denná ambulantná forma sociálnej služby v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne, tak je suma príspevku na opatrovanie mesačne:

- ▶ 112,01 % sumy životného minima pri opatrovaní jednej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím – 221,89 eur;
- ▶ 152,83 % sumy životného minima pri opatrovaní dvoch alebo viacerých osôb s ŤZP – 302,75 eur.

? Ako je možné základné sumy peňažných príspevkov zvýšiť a znížiť?

Zvýšiť príspevok o 49,80 € mesačne je možné, ak je opatrovanou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím jedno alebo viacero **nezaopatrených detí** a **opatrovatel/ka nemá** v čase opatrovania **príjem zo zamestnania** a **nepoberá dávky dôchodkového poistenia** alebo dávky výsluhového zabezpečenia.

Znížiť príspevok je možné, ak je príjem opatrovanej osoby s ŤZP vyšší ako **1,7 násobok sumy životného minima** (o sumu, ktorou prevyšuje tento násobok), ale aj vtedy, ak opatrovanou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím je **nezaopatrené dieťa** a jeho príjem **prevyšuje trojnásobok sumy životného minima**.

Výška príspevku pre opatrovateľov poberajúcich dôchodok (napr. starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % – tzv. „plný“ invalidný dôchodok) sa poskytuje v paušálnej sume, pričom sa **neskúma a nezohľadňuje príjem opatrovanej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím**. **Mesačná suma peňažného príspevku na opatrovanie** je nasledovná:

- ▶ 46,38 % sumy životného minima pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP – 91,88 eur;
- ▶ 61,22 % sumy životného minima pri opatrovaní dvoch alebo viacerých osôb s ŤZP – 121,28 eur.

Zo sumy príspevku na opatrovanie sa odpočítava zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť.

POZOR: Opatrovateľ/ka je povinná písomne oznámiť všetky zmeny, ktoré sa udejú pri opatrovaní, napr. nástup na odľahčovaciu službu, do zamestnania, hospitalizáciu opatrovaného a opatrovateľa/lky v zdravotníckom zariadení, vzdelávanie.

4.6.13 Zisťovanie a posudzovanie príjmu a majetku občana s ťažkým zdravotným postihnutím pre účely peňažných príspevkov

Niekoľkokrát sme uviedli, že pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sa skúma aj príjem a majetok občana s ťažkým zdravotným postihnutím a príjmy osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú (manžel/manželka, rodičia, nezaopatrené deti). Výška týchto príjmov môže ovplyvňovať (znížiť) výšku príspevku a dokonca mať za následok jeho nepriznanie, ak príjem alebo majetok občana presahuje zákonom stanovenú hranicu.

? Ako sa vypočíta príjem osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na účely peňažných príspevkov?

Súčet všetkých príjmov osôb posudzovaných spoločne sa **vydelí** počtom týchto osôb. Príjem sa **zisťuje** ako priemerný mesačný príjem **za predchádzajúci kalendárny rok**, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom občan požiadal o príspevok. Príjem sa prehodnocuje raz za rok vždy v júli bežného roka a platí do konca júna nasledujúceho roka.

PRÍKLADY:

- 1 Osoba s ťažkým zdravotným postihnutím žije iba s manželom, jej priemerný príjem je 350 €, manželov priemerný mesačný príjem je 650 €. Príjmy oboch manželov sa spočítajú a vydelia počtom osôb, t. j. $(350 + 650) : 2 = 1000 : 2 = 500$. To znamená, že príjem občana s ťažkým zdravotným postihnutím pre účely príspevkov je 500 € mesačne.
- 2 Dieťa so zdravotným postihnutím žije s rodičmi a má jedného maloletého súrodenca. Príjem matky je 400 €, príjem otca je 600 €. Príjmy oboch rodičov (v prípade, že dieťa má tiež príjem, započítava sa aj jeho príjem) sa spočítajú a vydelia počtom osôb $(400 + 600) : 4 = 1000 : 4 = 250$ €. To znamená, že príjem dieťaťa s ťažkým zdravotným postihnutím pre účely príspevkov je 250 € mesačne.

? Aké príjmy sa zohľadňujú a ktoré sa nezohľadňujú?

Aby sme si vedeli predstaviť, čo všetko sa považuje za príjem pre účely peňažných príspevkov, uvádzame príklady niektorých príjmov:

- ▶ príjmy, ktoré sú predmetom dane (po odpočítaní poistného na zdravotné, nemocenské, starobné, invalidné, v nezamestnanosti; príspevku na starobné dôchodkové sporenie, preddavkov na daň);
- ▶ príjmy oslobodené od dane z príjmov (napr. príjmy z predaja hnuteľných a nehnuteľných vecí, dávka v hmotnej núdzi, výhry v lotériách, nemocenské, štátne sociálne dávky);
- ▶ ďalšie príjmy (napr. príjmy získané z dedenia a darovania).

Niektoré príjmy sa naopak pre účely zisťovania príjmu **nezapočítavajú a nepovažujú za príjem**, napr. **jednorazové štátne sociálne dávky** (príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok na pohreb, príspevok na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa), prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, peňažný príspevok na **kompenzáciu**, zvýšenie dôchodku pre **bezvládnosť**, **jednorazová dávka v hmotnej núdzi**, **štipendiá**, **daňový bonus**, **vianočný príspevok**.

? Aké pravidlá platia pri posudzovaní majetku?

Pre účely peňažných príspevkov na kompenzáciu sa zisťuje aj **majetok občana** s ťažkým zdravotným postihnutím, a preto musí občan odovzdať a **podpísať aj vyhlásenie o majetku** (osobitné tlačivo dostupné na ÚPSVR alebo jeho webovom sídle) s **úradne osvedčeným podpisom** (matrika, notár), v ktorom na svoju česť prehlasuje, či má/vlastní alebo nemá/nevlastní majetok, ktorého hodnota presahuje 39 833 €. Ak je **hodnota majetku vyššia ako uvedená suma**, žiadny druh peňažného príspevku **nie je možné** občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím **poskytnúť**.

? Ako postupovať v prípade nespokojnosti s rozhodnutím?

Na záver tejto kapitoly týkajúcej sa peňažných príspevkov by sme radi uviedli, že ak občan s ťažkým zdravotným postihnutím nie je spokojný s prvostupňovým rozhodnutím, ktorým mu príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny neprizná peňažný príspevok, resp. prizná v inej výške, občan s ŤZP má možnosť **v lehote do 30 dní podať odvolanie na odvolací orgán – druhostupňový orgán, ktorým je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**. Občania s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorí nie sú spokojní s rozhodnutím uvedených orgánov vo veci kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu, **môžu požiadať o preskúmanie právoplatných rozhodnutí aj príslušný súd**.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

5 Pomôcky poskytované v oblasti kompenzácie a v oblasti zdravotnej starostlivosti

5. 1 Pomôcky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

? Čo sa v rámci tohto systému považuje za pomôcku?

- ▶ Vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, špeciálny softvér alebo aktualizácia softvéru, ktoré umožňujú používať počítač a iné technické zariadenia.
- ▶ Osobné motorové vozidlo, ale iba na účely výcviku jeho používania.
- ▶ Pes so špeciálnym výcvikom – vodiaci pes, asistenčný pes, signálny pes.

? Kto navrhuje, zaraďuje a rozhoduje o tom, ktoré pomôcky budú v zozname pomôcok zverejnenom v Opatrení MPSVR č. 7/2009 Z. z.?

Zaraďovanie, vyradovanie a určovanie maximálne zohľadňovanej sumy pomôcok vykonáva Kategorizačná komisia (najmenej raz ročne), ktorá je poradným orgánom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Návrhy na zaradenie pomôcok do zoznamu však môžu podávať viaceré subjekty: MPSVR; Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny; úrady práce, sociálnych vecí a rodiny; zástupcovia občianskych združení; fyzické a právnické osoby, ktoré vyrábajú alebo predávajú pomôcky.

Podmienky nároku na príspevky týkajúce sa pomôcok

Poskytujú sa tieto druhy peňažných príspevkov:

- ▶ na kúpu pomôcky;
- ▶ na výcvik používania pomôcky;
- ▶ na úpravu pomôcky.

Vyžaduje sa, aby občan s ťažkým zdravotným postihnutím bol odkázaný na pomôcku, na úpravu pomôcky alebo výcvik. **Pomôcka, na ktorú občan žiada príspevok, musí byť uvedená v zozname pomôcok**, ktorý je zverejnený v Opatrení MPSVR č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok. Dôležité je vedieť, že **nemôže ísť o pomôcku, ktorá sa poskytuje alebo požičiava na základe verejného zdravotného poistenia.** Z tohto pravidla sú ustanovené nižšie uvedené **výnimky**.

To znamená, že napriek tomu, že ide o pomôcku, ktorá sa poskytuje zo zdravotného poistenia, je možné na ňu poskytnúť aj peňažný príspevok, ale musí ísť o:

- ▶ druhý mechanický vozík, za ktorý sa považuje aj druhý jednoduchý kočík a druhý špeciálne upravený kočík;
- ▶ druhý elektrický vozík alebo
- ▶ druhý načúvací aparát.

? Aká je výška príspevkov a aké doklady občan predkladá?

Výška peňažného príspevku sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny pomôcky, ceny výcviku využívania pomôcky alebo ceny úpravy pomôcky a príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Výška peňažného príspevku je najviac 8 630,42 €. Osobitne je určená výška príspevku na kúpu pre tieto pomôcky: pri druhom mechanickom vozíku je to najviac 1 659,70 €, pri druhom elektrickom vozíku je to najviac 4 979,09 € a pri druhom načúvacom aparáte je to najviac 331,94 €. Občan s ŤZP predkladá doklad o cene pomôcky, výcviku, úprave („predfaktúra“) alebo doklad o kúpe pomôcky (faktúra).

POZOR: Nie je možné poskytnúť peňažný príspevok na pomôcku, ktorá bola zakúpená pred dňom vypracovania komplexného posudku, alebo na záchvik používania pomôcky a úpravu pomôcky, ktoré boli vykonané pred dňom vypracovania posudku.

Pes so špeciálnym výcvikom ako pomôcka

Uvádzali sme, že za pomôcku sa považuje aj pes so špeciálnym výcvikom a je možné požiadať o peňažný príspevok na jeho kúpu. Priblížime si, o aké druhy psov môže ísť a pre koho sú prioritne určené:

1 Vodiaci pes

guide dog – je určený pre ťažko zdravotne postihnutého občana so zrakovým alebo iným postihnutím a takýto pes má pomôcť, aby sa občan mohol sám pohybovať, pomáha mu pri podávaní predmetov a zvládání prekážok v priestore.

2 Asistenčný pes

assistance dog – je určený pre ťažko zdravotne postihnutého občana s telesným postihnutím alebo iným postihnutím a pomáha mu najmä pri nosení predmetov, prezliekaní oblečenia, polohovaní, otváraní a zatváraní dverí, privolaní pomoci v nebezpečenstve.

3 Signálny pes

hearing dog – je určený pre ťažko zdravotne postihnutého občana so sluchovým alebo iným postihnutím, aby mu umožnil najmä rozlíšiť zvukové signály (zvonček, telefón, fax, plač dieťaťa, ľudský hlas, budík), upozornil ho na nebezpečenstvo, ak niekto volá občanovo meno atď.

? Aké doklady občan predkladá v súvislosti so špeciálne vycvičeným psom?

Občan s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý žiada o príspevok na kúpu psa so špeciálnym výcvikom, musí predložiť nasledovné doklady týkajúce sa psa:

- ▶ **preukaz** (s údajmi o osobe, ktorá psa vycvičila; činnostiach, ktoré pes ovláda; o dátume skúšky; s údajmi o občanovi s ŤZP, meno psa, jeho IČ, plemeno, farbu a vek psa);
- ▶ **známka** (údaj o špeciálnom výcviku, a to v slovenskom a anglickom jazyku a IČ);
- ▶ **potvrdenie o odbornej spôsobilosti** osoby, ktorá psa vycvičila (predmet činnosti: výcvik psov, členstvo/prihláška alebo akreditácia medzinárodnej organizácie, výcvikové školy).

Pre komplexnosť informácií je potrebné uviesť, že **pomôcky môžete získať aj od Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré vedie Centrálny register vrátených funkčných pomôcok a vrátených funkčných zdvíhacích zariadení** a ktoré vám poskytnú informácie o pomôckach. Vrátené funkčné pomôcky od občanov s ťažkým zdravotným postihnutím alebo vrátené funkčné zdvíhacie zariadenie možno poskytnúť do užívania príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, zariadeniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, poskytovateľovi sociálnej služby alebo občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý o ňu prejaví záujem a ktorý je na pomôcku alebo zdvíhacie zariadenie odkázaný. Pomôcka alebo zdvíhacie zariadenie sa poskytne do užívania na základe písomnej zmluvy.

5.2 Zdravotnícke pomôcky poskytované z verejného zdravotného poistenia

Zoznam kategorizovaných zdravotníckych pomôcok je uvedený v Opatrení Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky vydáva a aktualizuje uvedený zoznam pravidelne (aj každé 3 mesiace).

? Aké informácie získame z uvedeného zoznamu?

Rozdelenie pomôcok do skupín a podskupín, názov druhu pomôcky, limit skupiny, indikačné obmedzenia, množstvový limit a finančný limit (akú sumu uhradza zdravotná poisťovňa). Dôležité sú aj vysvetlivky, z ktorých sa dozviete, aký lekár môže predpisovať aké pomôcky, dozviete sa lehoty, zaradenie pomôcok do stupňov, čo sa považuje za základný typ pomôcky...

? Ako sú pomôcky rozdelené do podskupín a príklady pomôcok, ktoré do nich patria.

A rôzne obvazy;

B pomôcky na inkontinenciu (vložky, plienky), rozlišujeme III. stupne inkontinencie;

D pomôcky pre diabetikov;

F pomôcky pre stomikov (vrecká, čistiace a ochranné prostriedky);

G pančuchy, pančuškové nohavice, návleky pre kompresívnu liečbu (varixy);

H prsné ortézy,

J ortopedické a protetické pomôcky (obuv, vložky, ortézy);

K rehabilitačné a kompenzačné pomôcky (palice, barle, štvornožky, antidekubitné a polohovacie pomôcky, madlá, ležadlá toaletné pre deti s oporou trupu, WC misy, držadlá pre príbor, nádoby, navliekače pančúch, inhalačné a ventilačné prístroje, protézy hlasové);

L vozíky, kočíky, zdviháky, špeciálne postele, toaletné stoličky, dvojkolka, napr. mechanický vozík, kočík je možné indikovať až od 3 rokov dieťaťa, výnimočne aj skôr na návrh lekára;

N pomôcky pre sluchovo postihnutých, rôzne načúvacie prístroje;

O okuliare a pomôcky pre zrakovu postihnutých.

Niekoľko praktických rád pri získaní pomôcky z verejného zdravotného poistenia

Odporúčame vám u distribútora alebo vo výdajni zdravotníckych pomôcok **vybrať si pomôcku, vyskúšať ju a zistiť jej kód** v zozname. Pracovníci výdajne vám poskytnú aj informácie, či je pomôcka plne hrazená z verejného zdravotného poistenia, alebo informácie o výške úhrady, ktorú si musí poistenec na vybranú pomôcku priplatiť. Následne **navštívte príslušného odborného lekára** (napr. ortopéda, rehabilitačného lekára, otolaryngológa) a vyžiadajte si **vystavenie poukazu**, do ktorého sa uvedie kód pomôcky, ktorá je pre vás vhodná a indikovaná.

Poukaz je potrebné poslať do vašej zdravotnej poisťovne.

Ak zdravotná poisťovňa pomôcku schváli, **navštívte predajňu so schváleným poukazom** a preberiete si pomôcku.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

6 Sociálne služby

Sociálne služby sú samostatným systémom sociálnej pomoci a poskytujú sa prostredníctvom odbornej, obslužnej a ďalšej činnosti alebo prostredníctvom súboru týchto činností. Cieľom sociálnych služieb je najmä prevencia alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti, zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby a riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny.

? Aké nepriaznivé situácie môžeme občanovi pomôcť prekonať a riešiť sociálnymi službami?

Ide o situácie, ak je občan **ohrozený sociálnym vylúčením** alebo má **obmedzené schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy**, napríklad preto, že má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo preto, že sa stará/opatruje občana s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo preto, že je ohrozený vývoj dieťaťa z dôvodu zdravotného postihnutia.

? Kto vám môže poskytnúť sociálne služby?

V Slovenskej republike môžu sociálne služby poskytovať **verejní poskytovatelia** (ktorými sú obec/mesto, právnická osoba zriadená alebo založená obcou, združením obcí alebo vyšším územným celkom – VÚC, t. j. rozpočtové alebo príspevkové organizácie) a **neverejní poskytovatelia**, t. j. právnické a fyzické osoby, napr. občianske združenie, nezisková organizácia, podnikateľský subjekt, živnostník, vrátane cudzincov. Každý poskytovateľ sociálnej služby, ktorý ju chce poskytovať legálne, musí splniť určité podmienky a byť registrovaný na príslušnom vyššom územnom celku. Občan si môže overiť, či je poskytovateľ registrovaný v Centrálnom registri poskytovateľov, ktorý vedie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a je zverejnený na jeho webovom sídle.

? Aké má klient práva a aké má poskytovateľ povinnosti pri poskytovaní sociálnych služieb?

V systéme sociálnych služieb majú klienti (zákon o sociálnych službách ich nazýva prijímateľmi) sociálnych služieb rôzne práva a poskytovatelia rôzne povinnosti. Tak práva, ako aj povinnosti poskytovateľov, ktoré sa premietajú do práv klientov, sú pre nich významné, najmä preto, aby im mohli byť poskytované kvalitné sociálne služby, vrátane služieb, ktoré zodpovedajú ich potrebám. V najzákladnejšom vymedzení ide o právo na:

Sociálnu službu, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje klientom realizovať základné ľudské práva a slobody, zachováva ich ľudskú dôstojnosť, aktívuje ich k posilneniu sebestačnosti, zabráňuje ich sociálnemu vylúčeniu a podporuje ich sociálne začlenenie do spoločnosti.

Ide však aj o ďalšie práva, napr.:

- ▶ Právo na **výber sociálnej služby** a jej poskytovateľa (verejného alebo neverejného).
- ▶ Právo na zabezpečenie **dostupnosti všetkých informácií** o sociálnej službe.
- ▶ Právo na **súkromie**, ak sa mu služba poskytuje v zariadení.
- ▶ Právo **podieľať sa na určovaní životných podmienok** v zariadení.
- ▶ Právo na **garanciu zostatku z príjmu po zaplatení úhrady** za poskytnutú sociálnu službu.
- ▶ Právo **podať sťažnosť**, ak je nespokojný s poskytovaním sociálnej služby.
- ▶ Právo na **náhradu škody**, ktorá mu bola spôsobená pri poskytovaní sociálnej služby.

Na druhej strane poskytovateľ je povinný napr.:

- ▶ rešpektovať **individuálne potreby** prijímateľa;
- ▶ **aktivizovať** prijímateľa podľa jeho schopností a možností;
- ▶ poskytovať sociálnu službu na **profesionálnej/odbornej úrovni**;
- ▶ utvárať podmienky pre **deinštitucionalizáciu**, aby sa klient mohol vrátiť z celoročného pobytového zariadenia do prirodzeného rodinného alebo komunitného prostredia;
- ▶ dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a percentuálny podiel odborných zamestnancov z celkového počtu zamestnancov;
- ▶ zabezpečiť **dostupnosť a debarierizáciu** budov a priestorov využívaných na poskytovanie sociálnych služieb;
- ▶ **plniť podmienky kvality** pri poskytovaní sociálnych služieb.

? Čo to znamená, ak si klient môže vybrať formu a rozsah sociálnej služby?

Ide o možnosť **vybrať si prostredie**, v ktorom sa sociálna služba bude klientovi poskytovať. Sociálna služba môže byť klientovi poskytovaná **ambulantne** (klient prichádza alebo je dopravovaný na určité miesto, aj do zariadenia), **terénnou formou** (služba sa poskytuje priamo v domácnosti klienta, alebo tam, kde je jeho prirodzené prostredie, napr. záhradná

chatka, ulica), **pobytovou formou** v zariadení (klient v zariadení býva napr. 5 dní v týždni alebo celoročne), ale aj **inou formou**, napr. telefonicky (linky dôvery) alebo prostredníctvom telekomunikačných technológií (elektronické náramky). Klient sa môže vopred dohodnúť s poskytovateľom, či mu bude sociálna služba poskytovaná **na určitú dobu** alebo **na dobu neurčitú**.

Ako sme v úvode tejto časti uviedli, sociálne služby sú poskytované prostredníctvom rôznych činností, ktoré majú rôzny charakter. Ide o tieto činnosti:

- ▶ **odborná činnosť** (napr. sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, krízová intervencia, zdravotná starostlivosť, výchovná a vzdelávacia činnosť, pracovná terapia, preventívna aktivita, stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím);
- ▶ **obslužná činnosť** (napr. ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, neposkytuje sa pri ambulantnej forme);
- ▶ **ďalšia činnosť** (napr. utváranie podmienok na vykonávanie základnej osobnej hygieny, prípravu stravy – kuchynka, sprchovací kút, záujmová činnosť, poskytovanie osobného vybavenia a základného ošatenia a obuvi);
- ▶ **iná činnosť** (napr. muzikoterapia, kadernícke služby, ktoré však nie sú považované za sociálnu službu, ale môžu zvyšovať jej kvalitu).

6.1 Druhy sociálnych služieb

V tejto časti vám predstavíme niektoré druhy sociálnych služieb, ktorých cieľom je poskytnúť podporu a pomoc rodinám s dieťaťom, osobitne aj rodinám s dieťaťom so zdravotným postihnutím, občanom so zdravotným postihnutím a s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby (vrátane detí).

6.1.1 Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného a pracovného života

Táto terénna sociálna služba sa poskytuje **rodičovi dieťaťa**, ktorý z rôznych **vážnych dôvodov** (choroba, úraz, kúpeľná liečba, úmrtie rodiča, pôrod matky, narodenie dvojčiat, trojčiat...) **nemôže zabezpečiť starostlivosť o dieťa sám a ani s pomocou príbuzných**. Dieťaťu je pomoc poskytovaná priamo v domácnosti, a to pri bežných úkonoch v rámci starostlivosti o dieťa (vrátane hygieny, stravovania, obliekania a vyzliekania, pomoci pri príprave na školské vyučovanie, sprevádzania dieťaťa do a zo školy) alebo ako pomoc a starostlivosť o domácnosť, v ktorej dieťa žije.

Tento druh sociálnej služby je možné poskytovať ambulantnou alebo terénnou formou aj vtedy, ak sa má zabezpečiť **pomoc rodičovi dieťaťa a podporiť ho v čase, keď sa pripravuje na vstup na trh práce** (napr. rodič navštevuje rekvalifikačné kurzy) alebo realizuje iné aktivity súvisiace so vstupom alebo návratom na trh práce a nemá mu kto v tomto čase zabezpečiť starostlivosť o dieťa.

V oboch prípadoch je potrebné o túto pomoc požiadať **obec/mesto**, v ktorej má rodič trvalý alebo prechodný pobyt. Obec je povinná poskytnúť pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa svojimi zamestnancami alebo ju zabezpečiť prostredníctvom neverejného poskytovateľa. Túto pomoc je možné poskytovať **nepretržite najviac 30 dní**.

6.1.2 Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti

V prípade, že rodič sám a ani s pomocou svojej rodiny **nie je schopný z vážnych dôvodov** (uviedli sme ich vyššie, pridávame ešte aj dôvod nástupu rodiča do výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody) **zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté nezaopatrované dieťa** a ani **nie je možné**, aby dieťa zostalo v **domácom prostredí**, poskytuje sa určitý čas pomoc jeho dieťaťu v pobytovom zariadení. O túto sociálnu službu môže rodič požiadať **vyšší územný celok, ktorý je povinný** túto sociálnu službu nielen **zabezpečiť**, ale aj **financovať** priamo vo svojom zariadení alebo finančným príspevkom na prevádzku, ak ide o neverejného poskytovateľa.

Rozsah činností

V zariadení dočasnej starostlivosti je okrem ubytovania poskytované dieťaťu stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne, zabezpečuje sa mu záujmová činnosť, poskytuje výchova a pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprievod.

6.1.3 Služba včasnej intervencie

Idie o sociálnu službu, ktorá sa poskytuje **dieťaťu so zdravotným postihnutím do 7 rokov jeho veku**. Cieľom služby je zabrániť ohrozeniu vývoja dieťaťa z dôvodu zdravotného postihnutia, **podporiť jeho optimálny vývoj** a zabezpečiť takú pomoc dieťaťu a jeho rodine, aby sa neocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá by ich vylúčila z komunity. Sociálna služba musí **zohľadňovať nielen individuálne potreby dieťaťa, ale aj potreby a možnosti jeho rodiny** a má rodine pomôcť uvedomiť si a posilniť jej vlastné schopnosti pri prekonávaní každodenných problémov. Výhodou tejto služby je, že sa môže poskytovať nielen v ambulancii (napr. v centre), ale aj priamo odbornými zamestnancami v domácom prostredí dieťaťa.

? Aké činnosti sú poskytované v tejto službe?

- ▶ Špecializované **poradenstvo**.
- ▶ **Sociálna rehabilitácia** (napr. rozvoj a nácvik zručností, aktivizácia schopností, posilňovanie rôznych návykov, nácvik používania pomôcky, priestorovej orientácie, samostatného pohybu).
- ▶ Rôzne **preventívne aktivity** (napr. predchádzanie, prekonanie a riešenie rizikových situácií).
- ▶ **Stimulácie rôznymi metódami a technikami** zameranými na senzorické a motorické stimulácie (napr. vývinová, teda podporujúca osobnostný vývin dieťaťa so zdravotným postihnutím v jednotlivých zložkách jeho vývinu – pohyb, reč, myslenie, koncept bazálnej stimulácie – vrátane vibračnej, orálnej a somatickej stimulácie, stimulácia senzomotorická v rámci hipoterapie).

? Na koho sa máme obrátiť, ak potrebujeme túto službu?

Povinnosť zabezpečiť túto sociálnu službu má príslušný **vyšší územný celok** (svojimi organizáciami alebo neverejnými poskytovateľmi), v ktorom má dieťa so zdravotným postihnutím trvalý alebo prechodný pobyt. V prípade, že sociálnu službu poskytuje neverejný poskytovateľ, **obec alebo vyšší územný celok môžu finančne podporiť** túto službu zo svojich zdrojov.

? Musí byť dieťa pre účely tejto služby osobitne posúdené?

Na rozdiel od iných sociálnych služieb, ktoré sa poskytujú občanom so zdravotným postihnutím, pre účely tejto sociálnej služby **nemusí byť dieťa posúdené zamestnancami obce alebo vyššieho územného celku**, zdravotné postihnutie dieťaťa je možné preukázať **potvrdením** poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (napr. odborný lekár).

6.1.4 Opatrovateľská služba

Je terénna sociálna služba, ktorá sa poskytuje v domácnosti klienta (aj dieťaťa), ktorý je **odkázaný na pomoc inej osoby v stupni II. až VI.** Ide o pomoc, ktorú občanovi zabezpečuje **profesionálny opatrovateľ/ka** pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a pri zabezpečení sociálnych kontaktov. Povinnosť poskytnúť alebo zabezpečiť túto sociálnu službu má obec a je potrebné, aby sa občan na obec obrátil s písomnou žiadosťou.

6.1.5 Prepravná služba

Na účely tejto sociálnej služby sa **nevyžaduje posúdenie odkázanosti**, stačí, ak občan, ktorý má záujem o túto sociálnu službu, preukáže, že je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na individuálnu prepravu (posudok ÚPSVR) alebo potvrdením príslušného lekára o tom, že má nepriaznivý zdravotný stav v dôsledku problémov s mobilitou. Aj túto sociálnu službu je **povinná poskytnúť alebo zabezpečiť obec**.

6.1.6 Sprievodcovská a predčitateľská služba (sprievod pri základných sociálnych aktivitách a pomoc pri komunikácii)

Ide o samostatnú službu, ktorá sa neposkytuje v rámci opatrovateľskej služby. Okrem **nevidiacich osôb** je možné túto sociálnu službu poskytovať **aj osobám s mentálnym postihnutím**. Sprievod sa poskytuje na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí, na cestu do školy, zo školy, do zamestnania, zo zamestnania a na záujmovú činnosť; predčítanie možno poskytnúť napr. pri vybavovaní úradných záležitostí, úradnej a osobnej korešpondencie a pri nakupovaní. Príslušné zdravotné postihnutie sa preukazuje **len potvrdením lekára** zdravotníckeho zariadenia.

6.1.7 Tlmočnická služba

Občanom so zdravotným postihnutím, ktorí sa preukazujú **len potvrdením lekára** zdravotníckeho zariadenia, sa touto službou poskytuje tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné a taktilné tlmočenie. Keďže táto sociálna služba patrí do kompetencie **vyššieho územného celku** (odbor sociálnych vecí, pomoci alebo sociálnych služieb), je potrebné, aby sa občan obrátil na VÚC, ak má záujem o tlmočnickú službu.

6.1.8 Sprostredkovanie tlmočnickej služby (agentúra tlmočnickej služby) a sprostredkovanie osobnej asistencie (agentúra osobnej asistencie)

Sprostredkovanie tlmočnickej služby sa **poskytuje osobám odkázaným na tlmočenie**. Sprostredkovanie osobnej asistencie je určené **občanom s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorí sú odkázaní na osobnú asistenciu**. Nie je pritom rozhodujúce, či sa im poskytuje aj peňažný príspevok na tento účel. Obsahom oboch uvedených sociálnych služieb je pomoc pri vykonávaní administratívnych úkonov, najmä pri príprave návrhov zmlúv medzi fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a poskytovateľom tlmočnickej služby alebo osob-

ným asistentom, pri vyhľadávaní tlmočníkov a osobných asistentov a vedenie ich databázy, pomoc pri spracúvaní výkazov, pri vyplácaní odmeny osobnému asistentovi, ďalej vzdelávanie fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, tlmočníkov a osobných asistentov a samozrejme aj poskytovanie základného sociálneho poradenstva. Odkázaným osobám sa poskytuje aj pomoc pri riešení konfliktov, ktoré majú s tlmočníkmi alebo osobnými asistentmi, ak tieto problémy priamo súvisia s uzatvorenou zmluvou. Obe sociálne služby je možné poskytovať aj prostredníctvom agentúr špecializujúcich sa výlučne na uvedené činnosti.

6.1.9 Požičiavanie pomôcok

V rámci tejto služby je možné požičiavať pomôcky **občanom s ťažkým zdravotným postihnutím** a osobám s **nepriaznivým zdravotným stavom** vedúcim k odkázanosti na pomôcku. Nepriaznivý zdravotný stav, a tým pádom aj odkázanosť na pomôcku sa preukazuje **len potvrdením lekára** zdravotníckeho zariadenia. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na túto službu posudkom ÚPSVR. Prevažne je táto sociálna služba poskytovaná obcami a neverejnými poskytovateľmi, ale môže ju poskytovať aj vyšší územný celok.

6.1.10 Denný stacionár

Denný stacionár je ambulantnou sociálnou službou, v ktorej sa poskytuje sociálna služba iba počas dňa občanom **odkázaným na pomoc inej osoby v stupni III až VI**. Služba patrí do **kompetencie obce**, na ktorú sa občan obracia s písomnou žiadosťou o poskytnutie alebo zabezpečenie služby.

6.1.11 Zariadenie podporovaného bývania

V tomto zariadení ide primárne o zabezpečovanie **dohľadu** a v rámci neho o takú podporu a vedenie, ktoré pomáhajú **občanovi staršiemu ako 16 rokov** viesť relatívne samostatný život, vykonávať úkony sebaobsluhy, starať sa o domácnosť, zúčastňovať sa na rôznych sociálnych aktivitách, ale napr. aj chodiť do práce. Služba sa poskytuje občanom, ktorí **sú odkázaní na pomoc inej osoby v stupni II až VI** a potrebujú dohľad. Okrem dohľadu sa poskytuje aj ubytovanie, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a sú vytvorené podmienky na prípravu stravy (kuchynka) a vykonáva sa sociálna rehabilitácia. Žiadosť o túto službu podáva občan **vyššiemu územnému celku**.

6.1.12 Zariadenie opatrovateľskej služby

Je určené pre občanov, ktorí majú **stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby II až VI** a služba im má byť poskytovaná **na určitý čas**, nakoľko sa predpokladá, že po vyriešení zdravotných a sociálnych problémov sa vrátia do svojho rodinného prostredia alebo do inej pobytovej sociálnej služby. Povinnosť poskytnúť alebo zabezpečiť túto službu patrí obci a je potrebné si podať písomnú žiadosť.

6.1.13 Rehabilitačné stredisko

Toto zariadenie poskytuje službu občanom **odkázaným na pomoc inej osoby v stupni II až VI**, ale aj občanom **slabozrakým alebo nepočujúcim** alebo občanom s **ťažkou obojstrannou nedoslýchavosťou**, ktorí nedosahujú zákonom určené stupne odkázanosti. Ak je táto služba poskytovaná pobytovou formou, je možné ju poskytovať **najdlhšie 3 mesiace** a predĺžiť je ju možné len raz, tiež o 3 mesiace. Časové obmedzenie sa netýka ambulantnej služby. Službu je povinný zabezpečiť **vyšší územný celok**, na ktorý sa občan obracia s písomnou žiadosťou.

6.1.14 Domov sociálnych služieb

Je určený pre občanov **odkázaných na pomoc inej osoby v stupni V a VI** a v prípade, že sa táto služba poskytuje celoročnou pobytovou službou, nie je možné ju poskytovať deťom a mládeži do 18 rokov a občanom po dovŕšení dôchodkového veku. S písomnou žiadosťou je potrebné sa obrátiť na **vyšší územný celok**.

6.1.15 Špecializované zariadenie

Ako z názvu vyplýva, toto zariadenie má možnosť kvalitnejšie sa zamerať na poskytovanie pomoci občanom **odkázaným na pomoc inej osoby v stupni V a VI** s vybraným druhom zdravotného postihnutia (napr. s pervazívnou vývinovou poruchou, sklerózou multiplex, demenciou), nakoľko má k dispozícii odborníkov s potrebnými špecializovanými vedomosťami, znalosťami a zručnosťami. Služba patrí do pôsobnosti **vyššieho územného celku**, ktorý je povinný občanovi túto službu zabezpečiť, ak ho o to občan písomne požiada.

Vo vyššie uvedených zariadeniach (zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie) sa poskytuje okrem pomoci pri úkonoch sebaobsluhy aj napr. sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, záujmová činnosť, ubytovanie, stravovanie.

6.1.16 Odľahčovacia služba

Je určená len fyzickým osobám – **opatrovateľom, ktorí zabezpečujú opateru v rámci peňažného príspevku na opatrovanie**, aby si mohli oddýchnuť a načerpať nové sily alebo jednoducho vybaviť si rôzne záležitosti, na ktoré pri opatrovaní nemajú čas.

? Ako sa realizuje odľahčovacia služba?

V čase, keď je rodinným opatrovateľom poskytovaná tzv. „dovolenka“, zdravotne postihnutému občanovi poskytujú opateru profesionáli inej sociálnej služby doma, v dennom alebo pobytovom zariadení. Celková dĺžka „voľna“ je sumárne **30 dní počas 1 kalendárneho roka**, opatrovateľ/ka má možnosť čerpať si dni odľahčovacej služby aj prerušovane, t. j. po jednotlivých dňoch, nie však po hodinách. Aj v čase odľahčovacej služby sa opatrovateľovi/lke naďalej poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie v plnej výške. Odľahčovaciu službu je povinná zabezpečiť **obec**, ale **opatrovaný občan** je povinný **platiť** za sociálnu službu, ktorá mu bude poskytnutá (napr. opatrovateľská služba).

6.1.17 Podpora samostatného bývania

Cieľom tejto služby, ktorú má v pôsobnosti **vyšší územný celok**, je podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti klienta. Službu je možné poskytovať občanom nachádzajúcim sa v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách, t. j. aj občanom s nepriaznivým zdravotným stavom. Je možné ju využívať najmä pri odchode klienta z celoročného pobytového zariadenia do komunity, teda ak bude bývať v byte alebo rodinnom dome.

? Aké činnosti je možné pri samostatnom bývaní poskytovať?

- ▶ Pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, pri organizovaní času, pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, rozvoj osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií, podpora spoločensky primeraného správania.
- ▶ Sociálne poradenstvo.
- ▶ Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.
- ▶ Preventívna aktivita.
- ▶ Sociálna rehabilitácia.
- ▶ Pracovná terapia.

6.2 Zdravotná a sociálna posudková činnosť pre účely sociálnych služieb

Podmienkou poskytnutia niektorých druhov sociálnych služieb (napr. opatrovateľská služba, rehabilitačné stredisko, denný stacionár, domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania) je **odkázanosť občana (dieťaťa) na daný druh sociálnej služby**, v tomto prípade sa zisťuje aj **stupeň odkázanosti občana na pomoc inej osoby**.

? Ako a kto zisťuje odkázanosť občana na danú sociálnu službu?

O odkázanosti občana na sociálnu službu **rozhoduje** na základe písomnej **žiadosti** občana podľa druhu sociálnej služby **obec**, ak ide napr. o opatrovateľskú službu, denný stacionár; alebo **vyšší územný celok**, ak napr. ide o rehabilitačné stredisko či zariadenie podporovaného bývania. Občan podáva žiadosť tej obci alebo vyššiemu územnému celku, v ktorom má trvalý alebo prechodný pobyt. Občan musí v žiadosti okrem osobných údajov vždy uviesť, na ktorý druh sociálnej služby chce byť posúdený. V rámci rozhodovania prebieha aj zdravotná a posudková činnosť.

Zdravotnú posudkovú činnosť vykonáva **lekár alebo sestra** s vysokoškolským vzdelaním, a to na základe napr. výpisu zo zdravotnej dokumentácie, lekárskeho nálezov, posudkov a správ (nemôžu byť staršie ako 6 mesiacov). Občan prinesie potrebné potvrdenia od svojho zmluvného lekára na predpísanom tlačive, ktoré občanovi vydá obec alebo vyšší územný celok. Po zhodnotení a posúdení zdravotného stavu občana lekár alebo sestra určia stupeň odkázanosti občana na pomoc inej osoby a termín opätovného posúdenia (ak nejde o stav trvalý) a vydajú zdravotný posudok.

Na medicínske posúdenie nadväzuje **sociálna posudková činnosť**, ktorú vykonáva sociálny pracovník. Tento zamestnanec posudzuje individuálne predpoklady, rodinné prostredie, širšie sociálne prostredie občana a určí stupeň odkázanosti občana na pomoc inej osoby, ako aj to, pri akých úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivitách potrebuje občan pomoc inej osoby. Sociálny pracovník vypracuje sociálny posudok.

Oba posudky (zdravotný a sociálny) musia byť v súlade pokiaľ ide o stupeň odkázanosti a sú podkladom rozhodnutia. Obsahom rozhodnutia je výrok o tom, či občan je alebo nie je odkázaný na danú sociálnu službu. Aj pri tomto posudzovaní má občan (rodič) právo byť prítomný a má právo vyjadrovať svoje potreby, predkladať návrhy na riešenie a prizvať si na posudzovanie aj inú osobu. Ako sme uviedli aj v rámci posudkovej činnosti pri peňažných príspevkoch na kompenzáciu, ak sa posudzuje dieťa, neprihliada sa na činnosti a aktivity, ktoré si nevie zabezpečiť ani dieťa rovnakého veku, ale bez postihnutia, a ktoré zabezpečujú rodičia v rámci bežnej rodičovskej starostlivosti.

? Ako sa určuje stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby a aké oblasti/úkony sa posudzujú?

V rámci posudkovej činnosti sa **skúma, či je občan schopný/neschopný vykonávať rôzne úkony** napr. v rámci hygieny, stravovania a pitného režimu, vyprázdňovania močového mechúra a hrubého čreva, akú pomoc potrebuje pri celkovej kúpeli, obliekaní, vyzliekaní, zmene polohy, sedení a státí, pri pohybe po schodoch, po rovine, pri orientácii v prostredí, pri dodržiavaní liečebného režimu, alebo či potrebuje dohľad. Každá oblasť je hodnotená počtom bodov (0, 5, 10), ktoré sa spočítajú. **Čím nižší počet bodov občan pri hodnotení dosiahne, tým vyššia je jeho odkázanosť, resp. neschopnosť vykonávať určité úkony a činnosti.** Na základe dosiahnutých bodov je občan zaradený do príslušného stupňa odkázanosti a škála stupňov a rozsah pomoci v hodinách je uvedený v tabuľke.

Stupeň odkázanosti	Denný rozsah odkázanosti (v hodinách)	Počet bodov	Ročný rozsah odkázanosti (v hodinách)
I. stupeň	0	105 – 120	0
II. stupeň	2 – 4	85 – 104	60 – 120
III. stupeň	4 – 6	65 – 84	120 – 180
IV. stupeň	6 – 8	45 – 64	180 – 240
V. stupeň	8 – 12	25 – 44	240 – 360
VI. stupeň	VIAC AKO 12	0 – 24	VIAC AKO 360

6.3 Úhrada za sociálnu službu

? Kto určuje cenu služby, resp. úhradu za službu?

Za odborné činnosti a sociálne služby, ktoré nie sú nižšie uvedené, občan platí úhradu, ktorej výška je stanovená **v cenníkoch**. Ak je služba poskytovaná verejnými poskytovateľmi, jej výšku schvaľujú poslanci zastupiteľstva a je uvedená vo **všeobecne záväzných nariadeniach** obcí a vyšších územných celkov. Neverejný poskytovateľ si určuje výšku úhrady **zmluvou**. Obaja títo poskytovatelia môžu určovať výšku úhrady **najviac vo výške ekonomicky oprávnených nákladov**, t. j. reálne vynaložených nákladov na danú sociálnu službu. Vyššiu úhradu, ako sú reálne náklady, si môže stanoviť len neverejný poskytovateľ, ktorý túto službu poskytuje s cieľom dosiahnuť zisk (napr. podnikateľský subjekt).

Výška úhrady, a to aj za ten istý druh sociálnej služby, **môže byť u rôznych poskytovateľov rozdielna** a závisí aj od toho, či sa na sociálnu službu prispieva alebo neprispieva z verejných zdrojov (napr. zo štátnych zdrojov alebo z rozpočtov obcí a vyšších územných celkov). Štát prispieva rozdielnymi paušálnymi sumami na všetky pobytové sociálne služby, ktoré poskytujú obce, a neverejným poskytovateľom na vybrané druhy sociálnych služieb (denný stacionár, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a nocľaháreň). Vyšší územný celok je napr. povinný prispievať finančnými príspevkami na sociálne služby pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktoré im poskytujú neverejní poskytovatelia (napr. špecializované zariadenie, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb). V prípade, že nikto z verejných zdrojov neprispieva neverejnému poskytovateľovi na sociálnu službu, spravidla je úhrada takejto sociálnej služby pre občana vyššia ako úhrada za službu u verejného poskytovateľa, ktorá je v plnom rozsahu dotovaná z verejných zdrojov. V dotovanej službe občan v úhrade neplatí reálne (ekonomicky oprávnené) náklady danej služby, t. j. platí menej. Ak sa však poskytovateľovi poskytujú verejné zdroje, je povinný ich pri určovaní úhrady odpočítať od reálnych nákladov služby.

? Čo ak občan nemá dostatočný príjem a majetok?

Zákon o sociálnych službách **chráni klienta pred neprimeranou úhradou** pri vybraných druhoch sociálnych služieb. V praxi to znamená, že aj občanovi, ktorého príjem je veľmi nízky a nemohol by si službu dovoliť preto, že úhrada za službu je príliš vysoká, t. j. neprimeraná jeho príjmu, sa umožňuje, aby mu sociálna služba bola poskytnutá, navyše sa v zákone ustanovuje určitá suma, ktorá musí občanovi zostať aj po zaplatení úhrady. Je potrebné uviesť, že **občan, ktorý má nízky alebo žiadny príjem a z tohto dôvodu neplatí žiadnu úhradu alebo platí len čiastočnú úhradu**, nezaplatenú úhradu alebo jej časť sú povinní zaplatiť dospelé zaopatrené deti alebo rodičia (osoby povinné výživou). Ak ani tieto osoby nie sú schopné zaplatiť dlžnú nezaplatenú úhradu, lebo majú nízky príjem, nezaplatená úhrada sa stáva pohľadávkou a vymáha sa najneskôr v dedičskom konaní.

Ochranu príjmu zvyknú občania nazývať aj „vreckové“. Suma zostatku/ochrany sa líši v závislosti od druhu sociálnej služby a formy pobytu v zariadení a od toho, či je alebo nie je klientovi poskytované stravovanie, a je nasledovná:

Druh služby, forma pobytu a stravovanie osoby	Suma zostatku v % alebo suma životného minima	Výška zostatku v eurách
V zariadení s celoročným pobytom	25 %	49,52 €
V zariadení s celoročným pobytom bez stravovania	75 %	148,56 €
V zariadení s týždenným pobytom	60 %	118,85 €
V zariadení s týždenným pobytom bez stravovania	85 %	168,37 €
Pri ambulantnej sociálnej službe	1 NÁSOBOK	198,09 €
Pri ambulantnej sociálnej službe bez stravovania	1,4 NÁSOBOK	277,33 €
Pri opatrovateľskej službe	1,4 NÁSOBOK	277,33 €
Pre osoby povinné výživou (rodičia, súrodenci...)	1,65 NÁSOBOK	326,84 €

? Za ktoré odborné činnosti a sociálne služby občan neplatí úhradu?

- ▶ Tlmočenie.
- ▶ Krízová pomoc (IKT).
- ▶ Podpora samostatného bývania.
- ▶ Preventívna aktivita.
- ▶ Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.
- ▶ Pomoc pri pracovnom uplatnení.
- ▶ Pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do/zo školy.
- ▶ Stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím.
- ▶ Sociálne poradenstvo
- ▶ Sociálna rehabilitácia
- ▶ Pracovná terapia

? Ako sa zisťuje a posudzuje príjem?

Ak má klient **pravidelný príjem** (napr. mzdu, dôchodok), príjem sa zisťuje za **predchádzajúci kalendárny mesiac, ktorý predchádza začatiu poskytovania sociálnej služby** (pri peňažných príspevkoch za predchádzajúci kalendárny rok). Ak má klient nepravidelný príjem (napr. živnostník), príjem sa zisťuje za predchádzajúci kalendárny rok. Doklady o príjme a majetku občan predkladá poskytovateľovi sociálnej služby **až pre účely uzatvorenia zmluvy o poskytovaní služby** (nie pri podávaní žiadosti o poskytnutie sociálnej služby, ktorá sa podáva obci alebo vyššiemu územnému celku). Pri posudzovaní príjmu (čo sa považuje a nepovažuje za príjem) a pri výpočte príjmu sa postupuje rovnako ako pri peňažných príspevkoch na kompenzáciu. Rozdielne sa posudzuje len majetok, ktorý sa tiež preukazuje čestným prehlásením, ale na účely sociálnych služieb je hodnota majetku ohraničená sumou 10 000 eur (pri peňažných príspevkoch na kompenzáciu šlo o sumu 39 833 eur). Za majetok sa považuje hnutelný (nie však ošatenie, obuv, pomôcky) a nehnuteľný majetok (nie však napr. byt, rodinný dom slúžiaci na bývanie klienta a jeho rodinných príslušníkov). **Ak hodnota majetku občana presahuje 10 000 eur, ochrana príjmu pred neprímeranou úhradou sa nemôže uplatniť** a občan platí poskytovateľom stanovenú celú úhradu.

(Poznámka: Zákon o sociálnych službách z dôvodu, že nie je možné vymenovať najmä všetky hnutelné veci, ustanovuje negatívne vymedzenie, t. j. hovorí o tom, čo sa nepovažuje za hnutelný a nehnuteľný majetok.)

6.4 Zmluva o poskytovaní sociálnej služby

Pri poskytovaní väčšiny druhov sociálnych služieb sa uzatvára písomná zmluva, niektoré služby je možné poskytnúť aj na základe ústnej dohody (napr. terénnu službu krízovej intervencie).

? Čo má byť obsahom zmluvy o poskytovaní sociálnej služby?

Okrem osobných údajov záujemcu o službu a poskytovateľa sociálnej služby v zmluve musí byť uvedený druh, forma, rozsah sociálnej služby, deň začatia poskytovania služby, počet odoberaných jedál, výška úhrady za jednotlivé činnosti, spôsob jej určenia, platenia, zúčtovania a zvyšovania úhrady, dôvody jednostrannej výpovede a suma nezaplatennej úhrady z dôvodu ochrany príjmu.

Pár slov na záver

V tejto príručke sme vám poskytli len tie najdôležitejšie informácie týkajúce sa jednotlivých foriem pomoci pre rodiny so zdravotne postihnutým dieťaťom, aby ste sa mohli v nich orientovať a na základe získaných informácií vybrať tie formy pomoci, ktoré najlepšie zodpovedajú vašim potrebám. Ostatné informácie vám poskytnú príslušné úrady, ktoré sme uviedli v našom sprievodcovi. Poskytnúť vám komplexné poradenstvo je ich povinnosťou.

Praktický sprievodca rôznymi formami pomoci
pre rodiny s dieťaťom so zdravotným postihnutím

7 Zoznam vybraných právnych predpisov

Zoznam vybraných právnych predpisov:

Rodičovský príspevok – zákon č. 571/2009 Z. z.

Posudzovanie dlhodobu nepriaznivého stavu dieťaťa – Príloha č. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.

Definícia dieťaťa s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom – zákon č. 600/2003 Z. z.

Príspevok na starostlivosť o dieťa – zákon č. 561/2008 Z. z.

Hmotná núdza a dieťa so zdravotným postihnutím – zákon č. 417/2013 Z. z.

Peňažné príspevky na kompenzáciu – zákon č. 447/2008 Z. z.

Zoznam stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení – Opatrenie MPSVR č. 6/2009 Z. z., **zverejnené na:** http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/legislativa/socialna-pomoc-podpora/opatrenie-6_2009zz.pdf

Zoznam pomôcok – Opatrenie MPSVR č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok, **zverejnené na:** http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/legislativa/socialna-pomoc-podpora/opatrenie-7_2009zz.pdf

Sociálne služby – zákon č. 448/2008 Z. z.

ISBN 978-80-89851-01-0

9 788089 851010